

JAARVERSLAG 2008

Verslag van de werkzaamheden van het College van toezicht op de kansspelen en van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland, ingevolge artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen.

Den Haag, juni 2009

De kerntaak van het College is het houden van toezicht op de naleving van de Wet op de kansspelen door de vergunninghouders van de landelijke kansspelen (Nederlandse Staatsloterij, BankGiro Loterij, Sponsor Bingo Loterij, Nationale Postcode Loterij, De Lotto, Scientific Games en Holland Casino). Daarnaast adviseert het College over het verlenen, wijzigen en intrekken van de vergunningen voor deze landelijke kansspelen, alsmede over het verlenen van instemming met de statuten en reglementen van de kansspelvergunninghouders. Het College geeft verder gevraagd en ongevraagd meer algemene beleidsadviezen.

Transparantie en consistentie zijn de uitgangspunten van het College bij de uitoefening van zijn taak. Transparantie speelt in het bijzonder in verband met de toezichtfunctie. Het College staat voor het op een maatschappelijk aanvaardbare wijze laten verlopen van de landelijke kansspelen en het inzichtelijk maken van prijzen, kosten en afdrachten aan de goede doelen en de schatkist. Consistentie speelt vooral in de adviesfunctie. Het College spant zich ervoor in dat de kansspelvergunninghouders zo veel mogelijk op gelijke voorschriften mogen rekenen van het vergunningverlenende ministerie van Justitie.

Inhoudsopgave

blz. 7	Inleiding
blz. 9	Deel I Verslag van de werkzaamheden
blz. 11	Algemene aangelegenheden
blz. 13	Adviezen
blz. 14	Toezicht
blz. 15	Onderzoeken
blz. 16	Internationale aangelegenheden
blz. 17	Deel II Ontwikkeling van de kansspelen in Nederland
blz. 19	Algemeen
blz. 23	Nederlandse Staatsloterij
blz. 27	Nationale Goede Doelen Loterijen
blz. 31	De Lotto
blz. 35	Scientific Games
blz. 39	Holland Casino
blz. 43	Deel III Bijlagen
blz. 45	Samenstelling van het College
blz. 46	Uitgavenoverzicht
blz. 48	Beheersafspraken
blz. 49	Herziene procedureregels klachtenafhandeling
blz. 50	Overzicht van in 2008 uitgebrachte adviezen
blz. 51	Brief van 10 juli 2008 inzake evaluatie gedrags- en reclamecode kansspelen
blz. 53	Titel VIa van de Wet op de kansspelen
blz. 55	Besluit College van toezicht op de kansspelen
blz. 59	Reglement van orde
blz. 61	Macro-verdeelsleutel

Inleiding

Ingevolge artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen brengt het College vóór 1 juli van ieder jaar een verslag uit van zijn werkzaamheden en van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland. Het jaarverslag bestaat uit drie delen. Deel I bevat een beknopt verslag van de werkzaamheden van het College. De daarbij behorende bijlagen zijn opgenomen in deel III. Deel II bevat een beschrijving van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland. Aangezien de toezicht- en adviestaak van het College zich beperkt tot de vergunninghouders van de landelijke kansspelen, beperkt ook de beschrijving zich tot deze kansspelen. Het verslag en de beschrijving zijn overwegend van feitelijke aard. In deze inleiding wil het College zijn opvatting geven over de beleidsontwikkelingen die zich in het verslagjaar hebben voorgedaan.

Het College heeft met instemming kennis genomen van de brief van de Minister van Justitie van 23 december 2008 aan de Tweede Kamer, waarin hij aangeeft om vooruitlopend op de totstandkoming van een nieuwe Wet op de kansspelen, de huidige wet te wijzigen in verband met de instelling van een kansspelautoriteit. Het College is verheugd dat de Minister van Justitie de opvatting van het College onderschrijft dat er in de praktijk dringend behoefte bestaat aan een daadkrachtige toezichthouder. Het College bepleit immers al jaren de instelling van een onafhankelijke toezichthouder met de nodige bevoegdheden. Het College heeft inmiddels kennis genomen van een concept-wetsvoorstel tot oprichting van de kansspelautoriteit. Het College constateert dat het voorliggende concept-wetsvoorstel op hoofdlijnen gelijk is aan het voorstel tot instelling van een kansspelautoriteit zoals vervat in het concept-wetsvoorstel kansspelen. Naar aanleiding daarvan heeft het College reeds geconstateerd dat het concept-voorstel voorziet in een uitgebreid handhavinginstrumentarium.

Ten aanzien van de taken van de kansspelautoriteit zou naar de opvatting van het College – mede gelet op wat hieromtrent in de Tweede Kamer in twee recente Algemeen Overleggen is gezegd – een wat ruimere omschrijving op zijn plaats zijn. Zo zou bijvoorbeeld kunnen worden opgenomen dat de kansspelautoriteit als algemene taak heeft het voorkomen en tegengaan van aan kansspelen verbonden negatieve maatschappelijke effecten (zie ook het huidige artikel 35, tweede lid, van de Wet op de kansspelen). Ook zou hier kunnen worden gedacht aan een aanwijzingsbevoegdheid met betrekking tot werving en reclame. Verder zou naar de opvatting van het College thans reeds een wettelijke basis dienen te worden opgenomen – inclusief de daaraan verbonden privacyaspecten – voor het beheren door de kansspelautoriteit van één systeem voor bezoekbeperkingen en entreeverboden voor zowel de speelcasino's als de speelautomatenhallen, zoals dat ook in België bestaat. Tenslotte zou volgens het College ook een beleidsadviestaak van de kansspelautoriteit in de wet kunnen worden verankerd.

Er zijn inmiddels vergevorderde plannen tot instelling van een kansspelautoriteit in oprichting. Daarover heeft het College reeds eerder opgemerkt dat een kansspelautoriteit zonder wettelijke basis de bijbehorende bevoegdheden niet heeft en er bovendien wel eens teveel vooruit zou kunnen worden gelopen op de uitkomst van het wetgevingsproces. Ook blijft het voor het College onbevredigend dat een externe marktpartij, in casu Verispect, belast blijft met de inspectie van kansspelautomaten en dat ook deze toezichthoudende taak niet bij de kansspelautoriteit wordt ondergebracht. Hiermee blijft de kansspelautoriteit voor gespecialiseerde (technische) kennis afhankelijk van derden; naar de opvatting van het College een van de onvolkomenheden van de huidige verbrokkelde toezichtstructuur.

Ten aanzien van de voorgestelde financiering van de kosten van de kansspelautoriteit middels een heffing, blijft het College van opvatting dat financiering middels (een beperkte verhoging van) de kansspelbelasting (de geraamde kosten vormen nog geen 1% van de opbrengst kansspelbelasting) de administratieve lasten voor de kansspelautoriteit en de vergunninghouders aanzienlijk zal beperken. Bovendien vreest het College dat er in geval van afzonderlijke leges en

heffingen te veel een afhankelijkheidsrelatie zou kunnen ontstaan tussen de toezichthouder en het betrekkelijk kleine speelveld van de vergunninghouders.

Een ander onderwerp waar het College kanttekeningen bij plaatst zijn de reclame- en wervingsactiviteiten van de vergunninghouders. In zijn brief aan de Minister van Justitie d.d. 10 juli 2008 inzake de evaluatie gedrags- en reclamecode kansspelen brengt het College in herinnering dat het bij de inwerkingtreding daarvan de hoop heeft uitgesproken dat met de bepalingen in de code tegen misleidende reclame en het wekken van valse verwachtingen over de kansen de regelmatige klachten die het College hierover krijgt – in het bijzonder ten aanzien van de goede doelen loterijen – wellicht tot het verleden gaan behoren. Deze hoop is helaas niet bewaarheid. Het College heeft geconstateerd dat een aantal vergunninghouders ondanks dat men zich gecommitteerd heeft aan deze vorm van zelfregulering steeds weer de grenzen opzoekt van hetgeen men met elkaar heeft afgesproken. Duidelijke voorbeelden daarvan zijn het tot voor kort opvoeren van niet bestaande prijswinnaars in de trekkingsuitslagen van de Nederlandse Staatsloterij en de massale – en volgens de Reclame Code Commissie soms ook misleidende – wervingsacties van Nationale Goede Doelen Loterijen. Hierdoor lijkt er de laatste tijd een soort consumentenwantrouwen omtrent de loterijen te ontstaan. Naast een duidelijke toename in het aantal Kamervragen over reclameacties van kansspelvergunninghouders, ziet het College over de jaren heen een toename in het bij het College ingediende aantal klachten dat betrekking heeft op wervings- en reclameacties van de kansspelvergunninghouders, alsmede ook een belangrijke toename in het aantal aan de Reclame Code Commissie voorgelegde klachten over kansspelvergunninghouders in het algemeen en Nationale Goede Doelen Loterijen in het bijzonder. Kennelijk biedt de gekozen vorm van zelfregulering onvoldoende houvast voor de kansspelvergunninghouders.

Het is voor het College dan ook de vraag of een aantal in de code opgenomen bepalingen geen aangelegenheden betreffen die in de onderscheidene vergunningen hadden behoren te worden geregeld, in plaats van in een code, en waarbij aldus het toezicht zou berusten bij de specifieke toezichthouder die daartoe door de wetgever in het leven is geroepen. Het College tekent hierbij nog aan dat vanuit Europees perspectief de reclame- en wervingsacties van de vergunninghouders de achilleshiel van het kansspelbeleid vormen. Vanuit de gedachte dat het Nederlands kansspelbeleid *Europa proof* behoort te zijn, is er naar de opvatting van het College dan ook alle aanleiding om meer aandacht aan dit onderwerp in de kansspelregelgeving en -handhaving te besteden.

Tenslotte kan op deze plaats nog worden vermeld dat het College in 2008 een onderzoek is gestart naar de ontwikkeling van de speelautomatenhallen in Nederland. Aanleiding voor dit onderzoek is de constatering van het College dat het hier naast de casino's om een belangrijk onderdeel van de kansspelmarkt gaat, waaraan duidelijk verslavingsrisico's kleven, terwijl het restrictieve overheidsbeleid slechts beperkt tot uitdrukking komt omdat de vestiging van speelautomatenhallen een gemeentelijke aangelegenheid is. Een inmiddels onder gemeenten gehouden enquête heeft een vrij hoge response (80%) opgeleverd. Het College hoopt de resultaten van het onderzoek in het najaar te kunnen presenteren.

DEEL I

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN

Algemene aangelegenheden

Samenstelling

Het College bestaat uit zeven door de Kroon benoemde onafhankelijke leden en wordt bijgestaan door een ambtelijk secretariaat (zie artikel 36 van de Wet op de kansspelen en de artikelen 11 tot en met 17 van het Besluit College van toezicht op de kansspelen). De samenstelling van het College in het verslagjaar is opgenomen in deel III van dit jaarverslag.

Vergaderingen

Het College heeft in het dertiende verslagjaar elf maal vergaderd. Het College heeft een aantal vergaderingen telkens een gedeelte van de tijd besteed aan informatieve gedachtewisselingen met de vergunninghouders waar het College toezicht op houdt. Zo heeft het College ter vergadering gesproken met vertegenwoordigers van Holland Casino, de Nederlandse Staatsloterij en Nationale Goede Doelen Loterijen (ten kantore van Nationale Goede Doelen Loterijen te Amsterdam). Verder heeft een van de vergaderingen van het College plaatsgevonden in Hoofddorp ter gelegenheid van een bezoek aan International Gaming Technologies. Ten slotte is een van de vergaderingen van het College gehouden tijdens een werkbezoek aan Slovenië en marge van het congres van de European Association for the Study of Gambling.

Overige activiteiten

Op 14 januari 2008 heeft het College een nieuwjaarsbijeenkomst gehouden in de *Academie voor Wetgeving* te Den Haag voor relaties van het College. Tijdens deze bijeenkomst heeft maître Phillipe Vlaemminck, advocaat te Brussel, een korte beschouwing gehouden over de destijds nog voorliggende nieuwe concept-Wet op de kansspelen in het licht van de Europese ontwikkelingen.

De voorzitter en de secretaris van het College hebben in het kader van een overeengekomen periodiek overleg op 30 juni 2008 een onderhoud gehad met Minister Hirsch Ballin van Justitie, ter gelegenheid waarvan tevens de aanbieding van het vorig jaarverslag heeft plaatsgevonden.

Een vertegenwoordiging van het College is onder andere aanwezig geweest bij een op 15 mei 2008 gehouden goede doelen diner van Nationale Goede Doelen Loterijen, alsmede bij een op 25 september 2008 gehouden feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van het afscheid van de bestuurssecretaris van Holland Casino.

Het secretariaat onderhoudt de dagelijkse externe contacten van het College. Het gaat hier om veelvuldige contacten met de vergunninghouders van de landelijke kansspelen, de betrokken ministeries, andere betrokkenen op het terrein van de kansspelen, begunstigen van de landelijke kansspelen, onderzoekers en wetenschappers, vertegenwoordigers van de gokhulpverlening, buitenlandse collega-toezichthouders, etc. Verder is het secretariaat ook gaandeweg steeds meer als informatiepunt gaan fungeren voor vertegenwoordigers van de pers en voor burgers die vragen hebben op het terrein van de kansspelen. Voor zover de vragen geen betrekking hebben op het eigenlijke werkterrein van het College, worden betrokkenen overigens doorverwezen naar het Projectbureau kansspelen van het ministerie van Justitie.

Financieel beheer College

Ingevolge artikel 22, eerste lid, van het Besluit College van toezicht op de kansspelen zendt het College jaarlijks vóór 1 september aan de Minister van Justitie een bestedingsplan voor het daaropvolgende kalenderjaar met betrekking tot de aan de taakvervulling van het College verbonden uitgaven. Volgens het tweede lid van dat artikel bekostigt de Minister van Justitie de uitgaven van het College overeenkomstig het goedgekeurde bestedingsplan. De uitgaven over het verslagjaar bedragen (op kasbasis) 465.266 euro. Het uitgavenoverzicht 2007-2009 en de daarbij behorende toelichting zijn opgenomen in deel III van dit jaarverslag.

Tussen het College en het ministerie van Justitie zijn nadere afspraken gemaakt over het financieel beheer. Deze beheersafspraken zijn eveneens in deel III opgenomen. Ingevolge de beheersafspraken rapporteert het College per vier maanden op welke wijze de beschikbare middelen zijn aangewend. Die rapportage bevat uitsluitend een interne verantwoording met betrekking tot de aan de taakvervulling van het College verbonden uitgaven in het kader van de jaarplancyclus van het ministerie van Justitie.

Wettelijke regelingen

De tekst zoals deze thans luidt van Titel VIa van de Wet op de kansspelen en het Besluit College van toezicht op de kansspelen, alsmede van het Reglement van orde van het College van toezicht op de kansspelen, is opgenomen in deel III van dit jaarverslag.

Nigeriaanse loterijfraude

Vrijwel dagelijks krijgt het College klachten en verzoeken om informatie inzake Nigeriaanse loterijfraude. Het gaat hier om vanuit Nederland opererende West-Afrikaanse criminele netwerken, die mensen in doorgaans niet-Europese landen ervan proberen te overtuigen dat zij een grote prijs in een gratis verloting hebben gewonnen, maar dat alvorens de prijs in ontvangst kan worden genomen een administratieve vergoeding is verschuldigd. Daarbij worden de Engelse naam van het College, maar ook de namen van Collegeleden en die van diens medewerkers misbruikt. Het Korps Landelijke Politie Diensten heeft een aangifteformulier ter beschikking gesteld, dat het College in voorkomende gevallen aan gedupeerden doorgeleidt. Inmiddels is er een aantal strafrechtelijke onderzoeken ingesteld naar dit soort praktijken en is het aantal klachten en verzoeken om informatie enigszins afgenomen.

Adviezen

Adviezen inzake vergunningen, statuten en reglementen

In het verslagjaar heeft het College 12 adviezen uitgebracht op grond van artikel 34 van de Wet op de kansspelen (adviezen inzake vergunningen, statuten en reglementen van de vergunninghouders van de landelijke kansspelen). Deze 12 adviezen zijn uitgebracht op basis van in totaal 12 adviesaanvragen van de Minister van Justitie. Een overzicht van de uitgebrachte adviezen is opgenomen in deel III van dit jaarverslag. De gemiddelde termijn tussen adviesaanvraag en het uitbrengen van het advies bedraagt vier weken. In deel II van dit jaarverslag wordt nader ingegaan op de inhoud van de door het College uitgebrachte adviezen en de reactie daarop van de Minister van Justitie.

Overige adviezen

Desgevraagd brengt het College ook andere adviezen uit, voor zover deze betrekking hebben op de uitvoering van de Wet op de kansspelen. In het verslagjaar heeft het College twee van dergelijke adviezen uitgebracht. Naast een advies over de gedrags- en reclamecode kansspelen, waarvan de tekst integraal is opgenomen in deel III van dit jaarverslag, heeft het College een advies uitgebracht over de mogelijke deelname van De Lotto aan Euro Jackpot, een voorgenomen gezamenlijk lottospel van 24 loterijorganisaties uit Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, IJsland, Italië, Noorwegen, Zweden en Nederland. Naar de opvatting van het College behoeven er in beginsel geen bedenkingen te bestaan tegen een dergelijk samenwerkingsverband. Daarbij heeft het College in het bijzonder in aanmerking genomen dat het ook aan andere vergunninghouders is toegestaan aan soortgelijke samenwerkingsverbanden deel te nemen.

Toezicht

Kwartaalrapportage

Ingevolge de verleende vergunningen zijn de vergunninghouders van de landelijke kansspelen verplicht om binnen één maand na het einde van elk kwartaal te rapporteren over het financiële verloop en andere noodzakelijk geachte gegevens over dat kwartaal. Aangezien het College geen operationeel toezicht uitoefent, vormen deze rapportages van de vergunninghouders een essentieel onderdeel van het toezichtinstrumentarium. Het College heeft daartoe in samenspraak met de vergunninghouders een model-kwartaalrapportage ontwikkeld. De kwartaalrapportages worden steeds gezamenlijk door het College besproken. De bevindingen van het College worden vervolgens teruggekoppeld naar de vergunninghouders. In geval van bijzonderheden rapporteert het College hierover, na de betrokken vergunninghouder te hebben gehoord, aan de Minister van Justitie (zie ook hierna bij toezichtrapportages inzake naleving regelgeving).

Toezichtrapportages inzake naleving regelgeving

In het verslagjaar heeft het College 1 toezichtrapportage uitgebracht inzake de naleving door de vergunninghouders van het bepaalde bij en krachtens de Wet op de kansspelen. De in 2008 uitgebrachte toezichtrapportage heeft betrekking op de Sponsor Bingo Loterij. In deel II van dit jaarverslag wordt nader ingegaan op de inhoud van de door het College uitgebrachte toezichtrapportage.

Klachtenafhandeling

In 2008 zijn 48 schriftelijke klachten ontvangen en in behandeling genomen; 17 meer dan in 2007, maar gelijk aan het aantal van 2006. Van de 48 klachten in 2008 komt bijna de helft (23) voor rekening van Nationale Goede Doelen Loterijen, te weten de Nationale Postcode Loterij 14, de BankGiro Loterij 4 en de Sponsor Bingo Loterij 5. De Nederlandse Staatsloterij komt op 13 klachten en De Lotto op 12. Over Holland Casino en Scientific Games zijn geen klachten ontvangen. In deel II van dit jaarverslag wordt nader ingegaan op de inhoud van deze klachten. Daarnaast heeft het College ook veel klachten via telefoon en vooral via e-mail ontvangen, die niet gevolgd zijn door een formele schriftelijke klacht. Veelal gaat het niet zozeer om een individuele bejegening van de deelnemer, maar om een bepaalde standaardhandelwijze van de vergunninghouder. Overigens merkt het College hierover nog op dat klachten van deelnemers veelal symptomatisch zijn voor zaken bij de vergunninghouders die de aandacht van het College verdienen en dat deze klachten dan ook een belangrijke informatiebron voor het College vormen met betrekking tot de handel en wandel van de vergunninghouders. De door het College vastgestelde procedureregels met betrekking tot de afhandeling van klachten over de vergunninghouders van de landelijke kansspelen zijn opgenomen in deel III van dit jaarverslag.

Onderzoeken

Bel en win!

Sms- en bospelletjes worden in de regel aangeboden zonder dat de winkansen en de wijze van trekking van de winnaars duidelijk zijn, zonder dat de te winnen prijzen, de kosten van deelname en andere spelvoorwaarden helder zijn, terwijl er bovendien onvoldoende duidelijkheid bestaat over het verbod voor deelname door jongeren onder de 16 jaar. Bij de spelletjes op televisie is veelal sprake van aansporing tot deelname en misleidende uitspraken door presentatoren. Dit zijn enkele bevindingen van het rapport *Bel en win!* Het onderzoek is uitgevoerd door Research voor Beleid in opdracht van het College.

Het onderzoek bestaat uit een historische beschrijving van het ontstaan van sms- en bospelletjes en de houding van de overheid ten aanzien daarvan, (participerende) observaties van diverse sms- en bospelletjes, het vragen van tekst en uitleg aan de aanbieders van deze spelletjes, alsmede twee enquêtes, een per telefoon en een via internet, onder de deelnemers aan dit soort spelletjes. Het aanbod via tv, radio, internet en tijdschriften is in het onderzoek betrokken. Tevens geeft het rapport een korte impressie van de regeling van sms- en bospelletjes in België.

Deelnemers aan sms- en bospelletjes zijn relatief vaak vrouw en tussen de 16 en 44 jaar oud, met een evenredige verdeling over alle opleidingsniveaus en over werkende en niet werkende bevolking. Vanwege de gekozen onderzoeksmethode met een telefonische en een internet enquête, is voor wat betreft bestedingen en mate van deelname een bandbreedte aangegeven. Zo varieert de deelname tussen de 20 % (telefonisch) en 51 % (internet) van de bevolking. Op basis van de aangegeven gemiddelde maandelijkse bestedingen omgerekend naar Nederlanders van 16 jaar en ouder, komen de totale bestedingen op een bedrag tussen 17 miljoen euro (telefonisch) en 200 miljoen euro (internet). Hoewel de gemiddelde besteding per deelnemer binnen de perken lijkt te blijven, is wel gebleken dat 3 tot 4% van de deelnemers ooit in financiële problemen is gekomen als gevolg van de deelname aan sms- of bospelletjes.

Mede vanwege het gebrek aan medewerking van de aanbieders hebben de onderzoekers, anders dan via participerende observatie, niet de mogelijkheid gehad meer inzicht te krijgen in het spelverloop bij sms- en bospelletjes. Daar komt nog bij dat tijdens de onderzoeksperiode vanwege een inval van FIOD / ECD bij RTL en SBS6 de zogenoemde zelfstandige bospelletjes in november 2007 zijn gestaakt. De onderzoekers komen tot de volgende conclusies:

- op verschillende punten en bij verschillende soorten sms- en bospelletjes laat de transparantie van het spel en het spelverloop te wensen over;
- in tegenstelling tot de kosten voor deelname aan spelletjes op televisie die vrijwel altijd 0,60 euro zijn, is de variatie in deelnamekosten bij spelletjes in andere media groot;
- hoewel veelal sprake is van waarschuwingen niet te vaak deel te nemen, worden kijkers bij spelletjes op televisie op verschillende wijzen overgehaald te bellen;
- met name bij de langer durende zelfstandige spelletjes op televisie is er sprake van misleiding van de deelnemers;
- het verbod voor deelname door jongeren onder de 16 jaar is niet altijd duidelijk.

In de uitkomsten van het onderzoek ziet het College reden om zijn pleidooi nog eens te herhalen voor hetzij een deugdelijke regeling van dit soort spelletjes (wellicht op een wijze zoals de regeling in België), bijvoorbeeld in de op stapel staande nieuwe Wet op de kansspelen, dan wel een stringente handhaving van het verbod op dit soort kansspelen.

Internationale aangelegenheden

Bezoek van de Zweedse Gaming Board

Na een eerder bezoek van het College in 2003 aan Zweden, heeft op 7, 8 en 9 april 2008 de voltallige Zweedse Gaming Board (*Lotteriinspektionen*) een bezoek aan Nederland gebracht. Daarbij is Holland Casino Scheveningen bezocht en heeft een overleg ten kantore van het College plaatsgevonden. De bijeenkomst stond vooral in het teken van een informele gedachtewisseling over de onderscheidene jurisdicties, de overeenkomsten en verschillen in de kansspelwetgeving en het te houden toezicht.

EASG Nova Gorica

De European Association for the Study of Gambling (EASG) heeft van 1 tot 4 juli 2008 te Nova Gorica, Slovenië, de zevende *European conference on gambling studies and policy issues* gehouden. En marge van deze conferentie heeft een plenaire Collegevergadering plaatsgevonden. De EASG beoogt de dialoog te bevorderen tussen diegenen die professioneel betrokken zijn bij de kansspelen (kansspelaanbieders, toezichthouders, wetenschappers en hulpverleners).

Overige internationale contacten

In 2008 zijn door het secretariaat dienstreizen gemaakt naar Londen (Amusement Trades Exhibition International / International Casino Exhibition – ATEI/ICE, alsmede Executive Board meeting Gaming Regulators European Forum – GREF, GREF Working Group on Technical Issues en Executive Committee meeting van de European Association for the Study of Gambling – EASG), Schiphol (Gaming Laboratories International – GLI – European Regulator’s Roundtable on Technology), Brussel (Responsible Gaming day), Kopenhagen (annual meeting GREF), Rome (International Gaming Law Conference, ter gelegenheid van de jaarlijkse bijeenkomst van de International Association of Gaming Advisers – IAGA en de International Association of Gaming Regulators – IAGR, alsmede Executive Board meeting GREF), Sofia (first Eastern European Gaming Summit) en Leuven (tweede seminarie inzake kansspelen).

De secretaris van het College is lid van de Executive Board van GREF (administrator) en van het Executive Committee van EASG (secretary). De plv. secretaris van het College is co-chair van de GREF Working Group on Technical Issues.

Het College krijgt verder regelmatig uit het buitenland verzoeken van overheidsinstellingen, bedrijven en particulieren om informatie betreffende de kansspelen in Nederland. Voor zover mogelijk worden deze verzoeken door het College zelf afgedaan en wanneer dat niet mogelijk is, worden betrokkenen doorverwezen naar de instantie in Nederland die de gevraagde informatie wel kan verschaffen.

DEEL II

ONTWIKKELING VAN DE KANSSPELEN IN
NEDERLAND

Algemeen

In het voorliggende deel II van het jaarverslag geeft het College een beschrijving van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland. Aangezien de toezicht- en adviestaak van het College zich beperkt tot de vergunninghouders van de landelijke kansspelen, beperkt ook de beschrijving zich tot deze kansspelen.

Na dit algemeen gedeelte volgt per vergunninghouder een beschrijving. Daarin wordt een kort algemeen beeld van de vergunninghouder geschetst, met gegevens omtrent omzet, uitgekeerde prijzen, exploitatiekosten, (kansspel)belasting, opbrengst en afdrachtbestemming. Voorts wordt ingegaan op door het College uitgebrachte adviezen en rapportages, constatering inzake naleving van de regelgeving, alsmede klachten. Per vergunninghouder is een overzicht jaargegevens 2008 en een overzicht kerngegevens 2003 t/m 2008 opgenomen, opgesteld op basis van door de betreffende vergunninghouders verstrekte gegevens. Deze overzichten zijn zowel grafisch als cijfermatig op eenzelfde manier opgezet, zodat een vergelijkbaar beeld ontstaat met betrekking tot alle vergunninghouders.

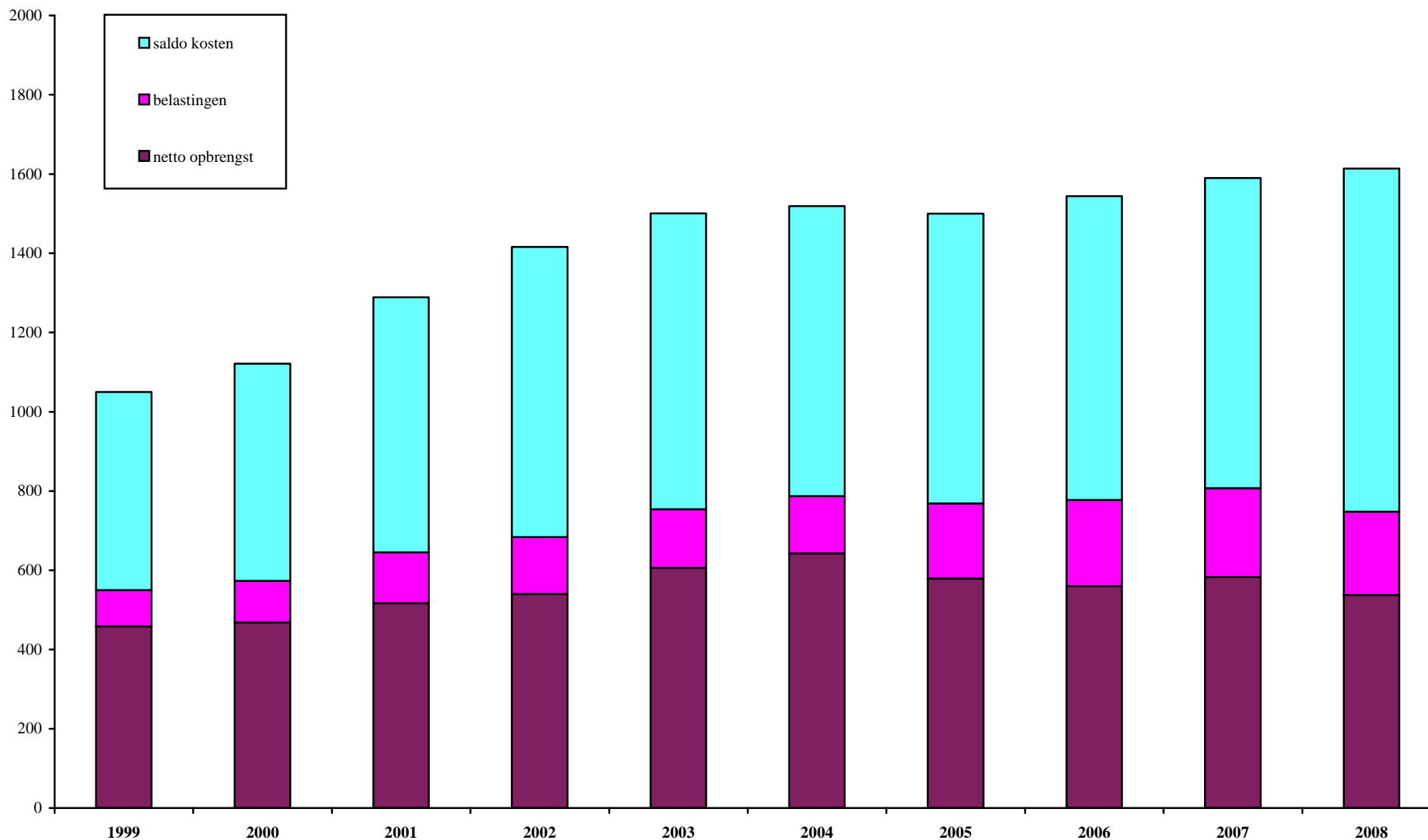
Het College merkt op dat de hierna opgenomen financiële gegevens enigszins kunnen afwijken van de door de vergunninghouders verstrekte gegevens. Dit wordt in de eerste plaats veroorzaakt door afrondingsverschillen. Daarnaast heeft het College soms een enigszins andere rubricering dan de vergunninghouder aangehouden, teneinde de gegevens van de vergunninghouders op een zo eenvormig mogelijke wijze te kunnen presenteren. Bovendien zijn de in het kader van de afdracht aan de begunstigden genoemde bedragen uitsluitend gerelateerd aan het bedrijfsresultaat van de vergunninghouders over 2008. Deze bedragen kunnen daarom soms afwijken van de daadwerkelijke afdrachten over 2008, bijvoorbeeld omdat de (eind)afdrachten overlopen naar een volgend boek- of kalenderjaar.

De loterijorganisaties waarop het College toezicht houdt (daaronder begrepen de totalisator en de sporttotalisator) bereikten in 2008 een omzet van 1.845,5 miljoen euro. Onder aftrek van 931,3 miljoen euro aan prijzengeld (waarin is begrepen 99,4 miljoen euro aan kansspelbelasting) leverde dit een spelopbrengst op van 914,2 miljoen euro. Tezamen met de opbrengst van de speelcasino's van 700,1 miljoen euro komt de totale spelopbrengst van de zeven vergunninghouders waarop het College toezicht houdt op 1.614,3 miljoen euro. Daarvan is 866,2 miljoen euro besteed aan kosten. Aldus blijft een bedrijfsresultaat van 748,1 miljoen euro (daarin begrepen een bedrag van 209,7 miljoen euro aan belastingen en 0,1 miljoen euro toevoeging aan eigen vermogen). Hiervan komt 329,9 miljoen euro toe aan de schatkist. Indien ook de kansspelbelasting van 99,4 miljoen euro over het prijzengeld wordt meegeteld, komt in totaal 429,3 miljoen euro ten goede aan de Staat. De overige 418,1 miljoen euro gaat naar de goede doelen en is bij benadering als volgt verdeeld over de zes begunstigde sectoren: ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulpverlening 23,3% (97,6 miljoen euro), natuur en milieu 21,4% (89,3 miljoen euro), welzijn 20,9% (87,4 miljoen euro), cultuur 13,7% (57,4 miljoen euro), volksgezondheid 7,2% (29,8 miljoen euro) en sport 13,5% (56,6 miljoen euro).

Voor een schematische weergave van deze financiële gegevens wordt verwezen naar het hierna opgenomen overzicht jaargegevens vergunninghouders 2008 en het eveneens hierna opgenomen overzicht kerngegevens vergunninghouders 1999 t/m 2008. In een afzonderlijke bijlage is het schema bedrijfsresultaat 2008 opgenomen, waarin de zogenoemde macro-verdeelsleutel in kaart is gebracht. Met betrekking tot de afdracht van het bedrijfsresultaat over 2008 ten bedrage van 748,1 miljoen euro geeft dit schema de geldstromen weer tussen de vergunninghouders en de begunstigden.

Kerngegevens vergunninghouders 1999 t/m 2008 (in miljoenen euro)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
netto opbrengst	458	468	517	540	606	643	579	560	583	538
belastingen	92	105	128	144	148	144	190	217	224	210
saldo kosten	500	548	644	732	747	732	731	767	783	866

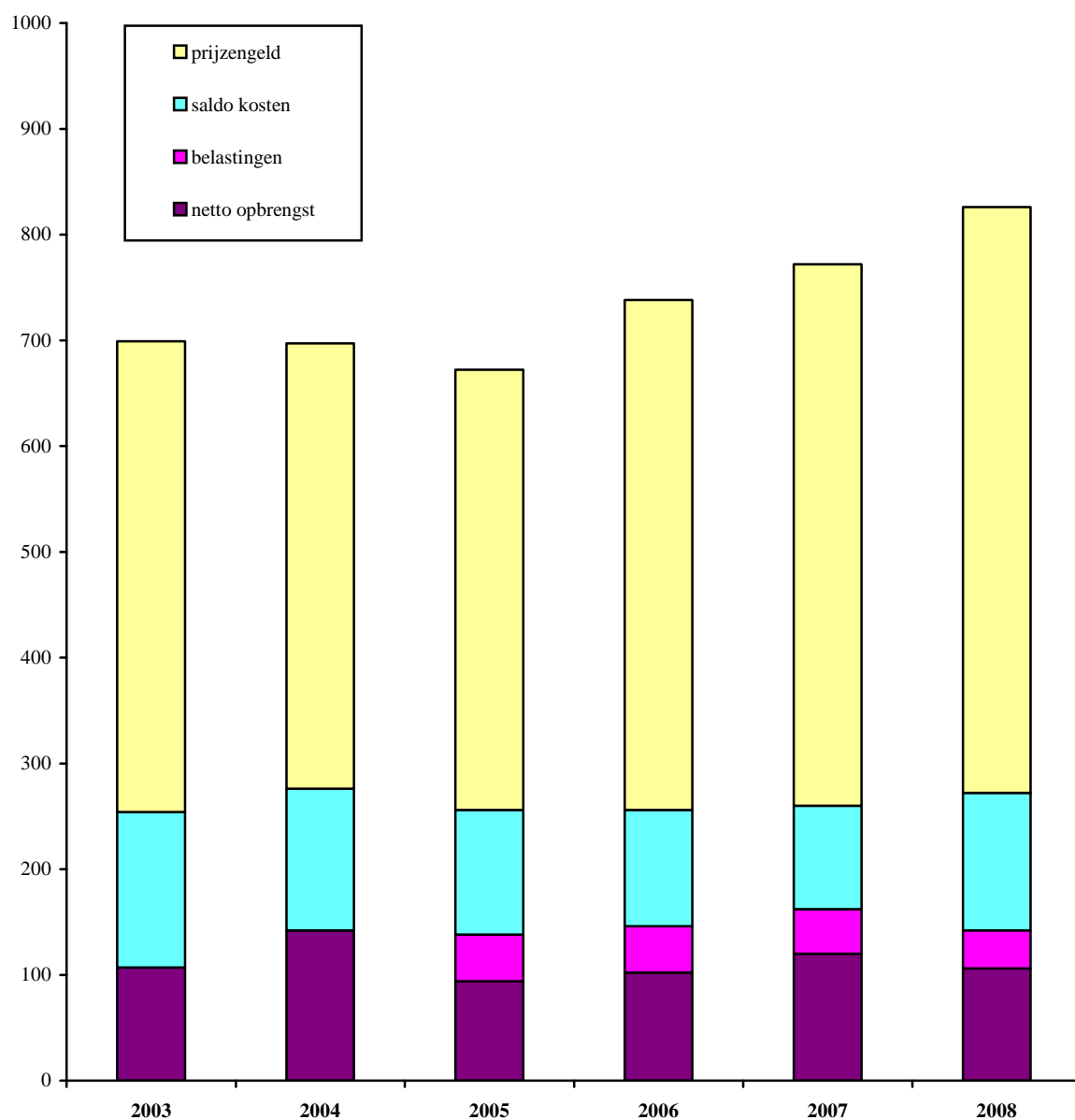

Jaargegevens 2008 (in miljoenen euro)	omzet		prijzengeld*		spelopbrengst		saldo kosten		pm belastingen		bedrijfsresultaat		bestemming
		in %		in %		in %		in %		in %		in %	
staatsloterij	826,2	100%	553,8	67%	272,4	33%	130,6	16%	36,2	---	141,8	17%	algemene middelen
bankgiroloterij	116,3	100%	34,6	30%	81,7	70%	23,2	20%	0,0	---	58,5	50%	cultuur en natuurbehoud, maatschappelijk welzijn en volksgezondheid
sponsorloterij	94,0	100%	24,1	26%	69,9	74%	22,7	24%	0,0	---	47,2	50%	cultuur, maatschappelijk welzijn, volksgezondheid, sport en lichamelijke vorming, humanitaire hulpverlening en natuurbehoud
postcodeloterij	488,8	100%	149,2	31%	339,6	69%	94,9	19%	0,0	---	244,7	50%	ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulpverlening, natuur en milieu, welzijn, cultuur en volksgezondheid
toto/lotto	227,8	100%	112,9	50%	114,9	50%	58,8	26%	0,0	---	56,1	25%	sport en lichamelijke vorming, alsmede maatschappelijk welzijn, volksgezondheid en cultuur
instantloterij	60,6	100%	33,5	55%	27,1	45%	18,2	30%	0,0	---	8,9	15%	sport en lichamelijke vorming, alsmede maatschappelijk welzijn, volksgezondheid en cultuur
totalisator	31,8	100%	23,2	73%	8,6	27%	5,5	17%	0,0	---	3,1	10%	vrijwel geheel paardensport
speelcasino's	---	---	---	---	700,1	---	512,3	---	173,5	---	187,8	---	algemene middelen
totaal	1.845,5	---	931,3	---	1.614,3	100%	866,2	54%	209,7	--	748,1	46%	2008

* inclusief 99,4 miljoen euro kansspelbelasting en exclusief gesponsorde prijzen en kado's deelnemers

Kerngegevens Nederlandse Staatsloterij 2003 t/m 2008
(in miljoenen euro)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
omzet	699	697	672	738	772	826
prijzengeld	445	421	416	482	512	554
spelopbrengst	254	276	256	256	260	272
saldo kosten	147	134	118	110	98	130
opbrengst incl. bel.	107	142	138	146	162	142

Nederlandse Staatsloterij

Algemeen

De Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij organiseert sedert de verzelfstandiging in 1992 de Nederlandse Staatsloterij. De omzet van de Nederlandse Staatsloterij (bestaande uit staatsloterij, koninginnedagloterij, oudejaarsloterij, jackpotspel en de in 2001 geïntroduceerde wekelijkse loterij *dayzers*) bedraagt in 2008 826,2 miljoen euro. Dit is 53,8 miljoen euro hoger (+ 7,0%) dan in het voorgaande jaar. In 2008 keerde de Nederlandse Staatsloterij voor 553,8 miljoen euro (+ 8,0%) aan prijzen uit (inclusief 44,5 miljoen euro kansspelbelasting). De exploitatiekosten bedragen 117,1 miljoen euro (+ 7,4%). Dat levert een netto opbrengst op van 141,8 miljoen euro (inclusief 5,2 miljoen euro onafgehaalde prijzen, vermeerderd met 5,2 miljoen euro rentebaten en verminderd met 0,2 miljoen euro verlies op ticketing-activiteiten en 23,7 miljoen euro schadeloosstelling voor EWLH in verband met de afwikkeling van *sevens*). Hiervan is 1,5 miljoen euro toegevoegd aan het eigen vermogen van de Nederlandse Staatsloterij. De overige 140,3 miljoen euro is afgedragen aan het ministerie van Financiën. De afdracht – inclusief vennootschapsbelasting – komt daarmee op 17% van de omzet.

Adviezen

In 2008 heeft het College 2 adviezen uitgebracht met betrekking tot de Nederlandse Staatsloterij. Het ene advies betreft wijziging van het deelnemersreglement in verband met een lotprijshoging (omdat de voorgestelde totale prijsverhoging voor een staatslot met jackpot ruim binnen de ontwikkeling blijft van de consumentenprijsindex (CPI) over de jaren sinds de laatste prijsverhoging bij de Nederlandse Staatsloterij in 2001, heeft het College tegen de voorgestelde prijsverhoging geen bedenkingen). Het andere advies betreft wijziging van de vergunning en het deelnemersreglement op een aantal onderdelen (aanvullingen naar aanleiding van de Responsible Gaming Standards van European Lotteries, aanpassingen in verband met door het ministerie van Justitie voorgestelde verbeterpunten, een aanvulling van de bepalingen inzake voorkoming van deelname door minderjarigen, herziening van de bepalingen inzake aansprakelijkheid en overmacht, aanpassing van de grensbedragen van uitbetaling door de verkooppunten, het niet langer netto uitloven van de prijzen in *dayzers*, aanpassing van de lotprijs van het oudejaarslot in verband met de eerder toegepaste lotprijshoging van het gewone staatslot, alsmede het laten vervallen van het artikel over incidentele overboeking), waartegen het College geen bedenkingen heeft.

Naleving regelgeving

Het College heeft over de Nederlandse Staatsloterij in 2008 geen rapportages uitgebracht inzake naleving van de regelgeving.

Prijzen op niet verkochte loten

Eind 2007 / begin 2008 is er in de media enige ophef ontstaan over (het publiceren van) prijzen die zijn gevallen op niet verkochte loten van de Nederlandse Staatsloterij. Hoewel het prijzenpakket zodanig is samengesteld dat tenminste 60% van de inleg op de verkochte loten valt, heeft de Nederlandse Staatsloterij naar aanleiding daarvan besloten de trekkingssystematiek te wijzigen, waardoor voortaan alle prijzen, behoudens de jackpot, gegarandeerde prijzen zijn.

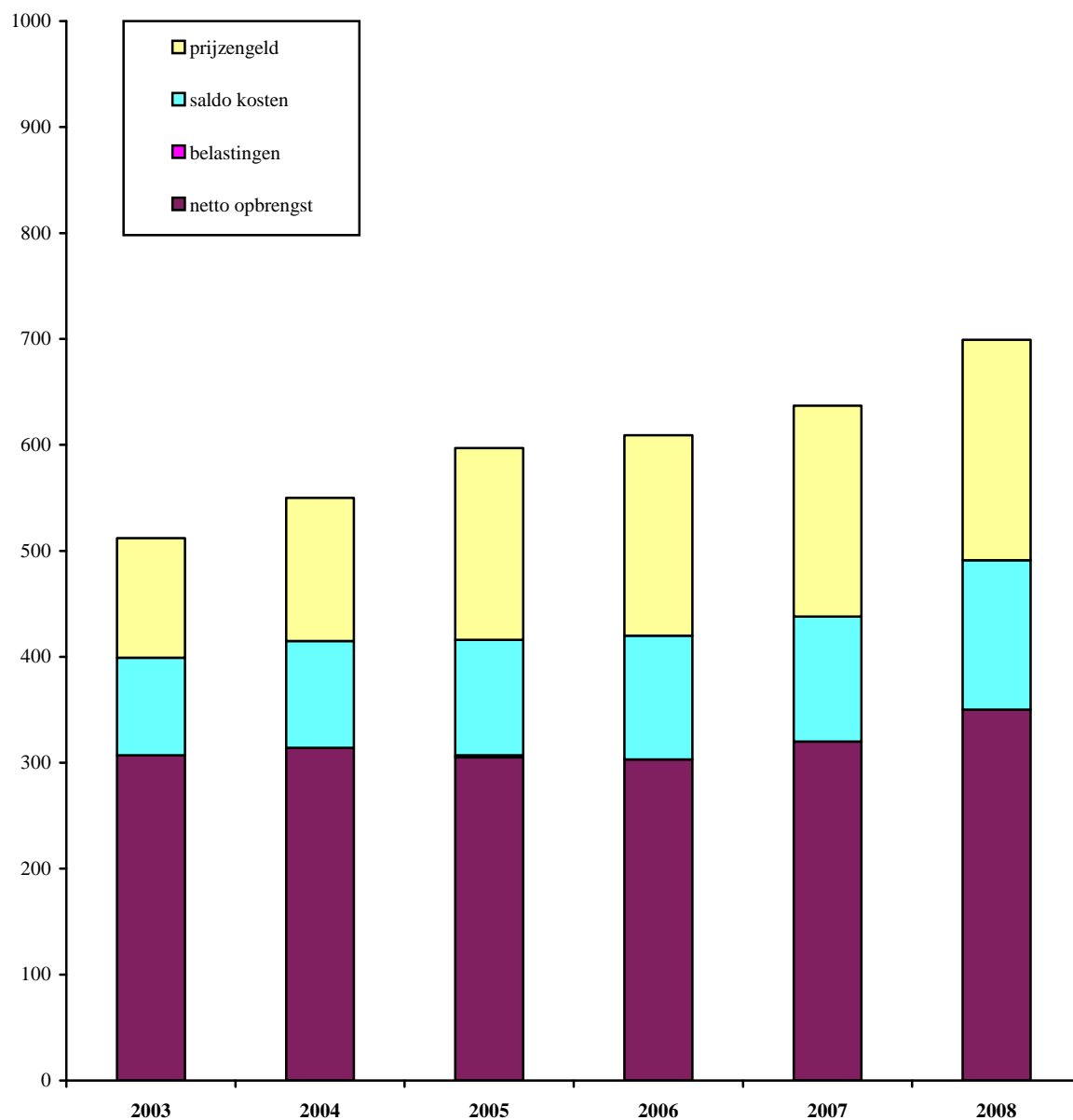
Klachten

Over de Nederlandse Staatsloterij heeft het College in 2008 13 klachten in behandeling genomen. Deze hebben betrekking op zes verschillende onderwerpen. Het betreft acht klachten over het vallen van prijzen op niet verkochte loten (hoewel de Nederlandse Staatsloterij niet in strijd heeft gehandeld met de geldende regels, is het College wel van opvatting dat de Nederlandse Staatsloterij in reclame uitingen wat duidelijker had kunnen zijn over hoe het prijzenpakket nu precies in elkaar zit). Een klacht betreft het niet reageren op e-mails en het uitblijven van een incasso (de Nederlandse Staatsloterij heeft haar excuses, alsmede een straatje staatsloten aangeboden). De overige 4 klachten hebben betrekking op het prijzenpakket van de Koninginnedagloterij, de wijze van toekenning van serieletters bij staatsloten en het beantwoorden van vragen hierover, het niet tijdig vallen van de jackpot en het niet kunnen bekijken van lotnummers op *Mijn Staatsloterij* (in alle gevallen heeft betrokkene genoeg genomen met de door de Nederlandse Staatsloterij gegeven uitleg).

Jaargegevens Nederlandse Staatsloterij 2008	in mln. euro	in %
omzet		
staatsloterij	595,6	72,1
oudejaarsloterij	111,1	13,5
jackpotspel	70,2	8,5
dayzers	<u>49,3</u>	<u>5,9</u>
totaal	826,2	100,0
prijzengeld (incl. 44,5 mln. euro kansspelbelasting)	553,8	67,0
spelopbrengst	272,4	33,0
kosten	117,1	14,2
netto spelopbrengst	155,3	18,8
diverse lasten (5,2 mln. euro onafgehaalde prijzen, 5,2 mln. euro rente, - 0,2 mln. euro ticketbox, - 23,7 mln. euro schadeloosstelling EWLH)	13,5	1,6
netto opbrengst	141,8	17,2
aantal loterijen:		
staatsloterij / jackpotspel	12	
koninginnedagloterij / jackpotspel	1	
oudejaarsloterij / jackpotspel	1	
dayzers	52	
hoofdprijs staatsloterij (netto)	1,0	
hoogst uitbetaalde jackpot (netto)	25,0	
hoofdprijs oudejaarsloterij (netto)	25,0	
hoofdprijs dayzers (bruto vanaf 1 juli 2008)	1,0	
aantal personeelsleden (fte's) ultimo 2008	124	
aantal verkooppunten ultimo 2008	3.338	
provisie en verkoopkosten	32,0	27,3
marketingkosten	40,1	34,2
verwerkingskosten	8,5	7,3
automatiseringskosten	10,9	9,3
personeelskosten	18,4	15,7
algemene beheerskosten	7,2	6,2
bijzondere lasten / afschrijvingen	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
totaal exploitatiekosten	117,1	100,0
bedrijfsresultaat	141,8	100,0
afdracht aan het ministerie van Financiën	104,1	73,4
vennootschapsbelasting	36,2	25,5
toevoeging aan eigen vermogen	1,5	1,1

Kerngegevens Nationale Goede Doelen Loterijen 2003 t/m 2008
(in miljoenen euro)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
omzet	512	550	597	609	637	699
prijzengeld	113	135	181	189	199	208
spelopbrengst	399	415	416	420	438	491
saldo kosten	92	101	109	117	118	141
opbrengst incl. bel.	307	314	307	303	320	350

Nationale Goede Doelen Loterijen

Algemeen

De Nationale Postcode Loterij is opgericht in 1989. In 1998 heeft de Nationale Postcode Loterij *de facto* de Sponsor Bingo Loterij overgenomen, een van oorsprong aan de Vereniging Humanitas gelieerde loterij. In 2002 heeft de Nationale Postcode Loterij *de facto* de BankGiro Loterij overgenomen, een van oorsprong met het katholieke volksdeel verbonden loterij. De Nationale Postcode Loterij richt zich vooral op ontwikkelingssamenwerking en mensenrechten, natuur en milieu, alsmede sociale cohesie in Nederland. De Sponsor Bingo Loterij richt zich vooral op volksgezondheid, welzijn en sport. De BankGiro Loterij richt zich vooral op cultuur. In 2004 zijn de loterijen in drie afzonderlijke N.V.'s ondergebracht, met daarboven de N.V. Holding Nationale Goede Doelen Loterijen. Drijvende kracht achter de loterijen is het bedrijf Novamedia, dat ook in het buitenland actief is op de kansspelmarkt.

In 2008 bedraagt de omzet van Nationale Goede Doelen Loterijen 699,1 miljoen euro (BankGiro Loterij 116,3 miljoen euro, Sponsor Bingo Loterij 94,0 miljoen euro en Nationale Postcode Loterij 488,8 miljoen euro). Dit is 62,1 miljoen euro hoger (+ 9,7%) dan in het voorgaande jaar (BankGiro Loterij + 9,8 miljoen euro, Sponsor Bingo Loterij + 13,9 miljoen euro en Nationale Postcode Loterij + 38,4 miljoen euro). Deze omzetsijging komt bij alle loterijen vrijwel geheel voor rekening van lotprijzverhogingen. Onder aftrek van 207,9 miljoen euro aan prijzengeld (inclusief 35,4 miljoen euro kansspelbelasting en exclusief 84,3 miljoen euro aan sponsorwaarde van door derden ter beschikking gestelde prijzen, alsmede 10,4 miljoen euro aan zogeheten *kado's deelnemers* die niet als prijs kwalificeren) en 148,6 miljoen euro aan exploitatiekosten leverde Nationale Goede Doelen Loterijen in 2008 netto 350,4 miljoen euro op (inclusief 0,7 miljoen euro opbrengst belpellen en 7,1 miljoen euro rentebaten). Dit is 30,3 miljoen euro hoger (+ 9,5%) dan in 2007.

Na aftrek van 0,2 miljoen euro toevoeging aan het eigen vermogen, wordt de opbrengst van Nationale Goede Doelen Loterijen ten bedrage van 350,2 miljoen euro op basis van de afzonderlijke verdeelsleutels voor de drie loterijen, bij benadering als volgt verdeeld over de zes begunstigde sectoren (deze opgave is niet afkomstig van Nationale Goede Doelen Loterijen): ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulpverlening 27,9% (97,6 miljoen euro), natuur en milieu 25,5% (89,3 miljoen euro), welzijn 22,8% (80,0 miljoen euro), cultuur 14,8% (51,8 miljoen euro), volksgezondheid 6,9% (24,0 miljoen euro) en sport 2,1% (7,5 miljoen euro).

Adviezen

In 2008 heeft het College vier adviezen uitgebracht met betrekking tot Nationale Goede Doelen Loterijen. Deze adviezen hebben betrekking op wijziging van vergunningen, statuten en reglementen op diverse onderdelen. De twee meest inhoudelijke adviezen betreffen aanpassing van de deelnemersreglementen van de Nationale Postcode Loterij, de BankGiro Loterij en de Sponsor Bingo Loterij in verband met een lotprijzverhoging, alsmede wijziging van de verleende vergunningen in verband met de invoering van een veertiende trekking. Het College heeft geen bedenkingen tegen de invoering van een veertiende trekking aangezien dat ook aan de Nederlandse Staatsloterij is toegestaan, maar heeft wel bedenkingen tegen de stelselmatigheid waarmee Nationale Goede Doelen Loterijen de lotprijzen verhoogt.

Naleving regelgeving

Naar aanleiding van een rapportage van het College over het niet trekken van een in het deelnemersreglement van de Sponsor Bingo loterij opgenomen (hoofd)prijs in het toegevoegd spel, heeft het College een initiatief-advies uitgebracht over het niet langer vermelden in het deelnemersreglement van de Sponsor Bingo Loterij van de hoogte van de prijzen in het toegevoegd spel.

Klachten

Over de BankGiro Loterij zijn in 2008 4 klachten in behandeling genomen. Deze klachten hebben betrekking op de wervingsactie *elk uur 25.000 euro* (door de BankGiro Loterij is de deelname beëindigd en het inleggeld van de laatste maand teruggestort), het niet bekendmaken van het volledige prijzenoverzicht (het College constateert een aanzienlijke discrepantie tussen het aantal in het vooruitzicht gestelde prijzen en het feitelijke aantal en is van mening dat hier sprake is van een onjuiste voorstelling van zaken door de BankGiro Loterij), misbruik door de BankGiro Loterij van privé-gegevens en de afwikkeling van een gewonnen gratis lot en ten slotte het niet inhoudelijk reageren op e-mail correspondentie (in beide gevallen heeft betrokkene genoeg genomen met de door de BankGiro Loterij gegeven uitleg).

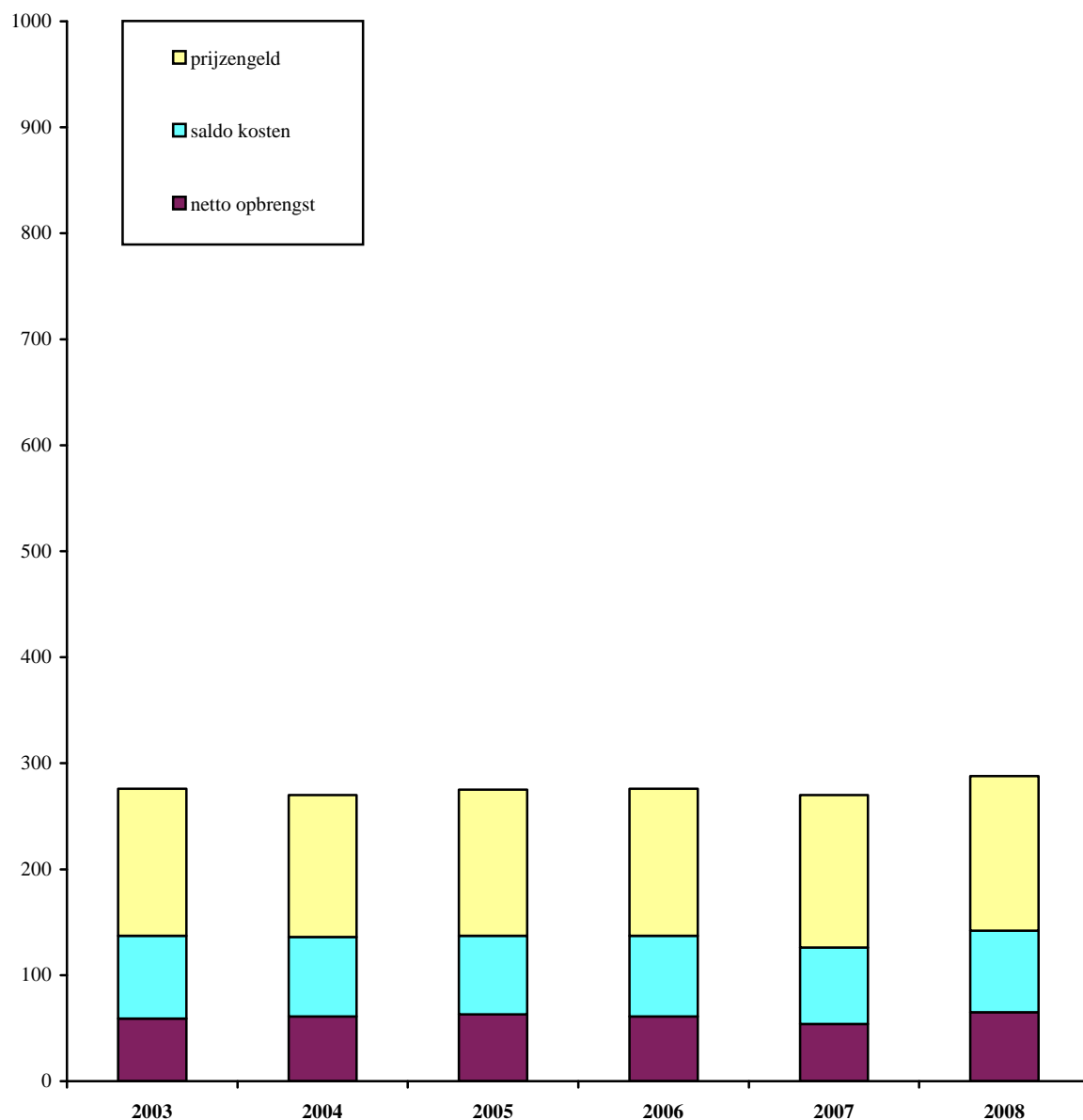
Over de Sponsor Bingo Loterij zijn in 2008 5 klachten in behandeling genomen. Het betreft het niet kunnen opzeggen van een deelname, de gang van zaken bij *de Grootste Bingo Ooit*, ongevraagde reclame en het niet inhoudelijk beantwoorden van correspondentie, alsmede het niet ontvangen van bingokaarten in combinatie met het niet geregistreerd staan als deelnemer aan zowel de Sponsor Bingo Loterij als de Nationale Postcode Loterij (in alle gevallen heeft betrokkene genoeg genomen met de door de Sponsor Bingo Loterij gegeven uitleg). De laatste klacht betreft onterechte incasso na beëindiging van deelname (de Sponsor Bingo Loterij heeft spijt betuigd en de inleggelden teruggestort).

Over de Nationale Postcode Loterij heeft het College in 2008 14 klachten in behandeling genomen. Hiervan heeft meer dan de helft (8) betrekking op de wervingsacties en verkoopmethodes van de Nationale Postcode Loterij. Het gaat viermaal om de telefonische werving, waarbij eenmaal in combinatie met de Sponsor Bingo Loterij (geen strijd met de regelgeving; een foute administratieve verwerking kan als een incident worden beschouwd), eenmaal bleek het voor betrokkene niet mogelijke via e-mail beklag te doen (deelname is door de Nationale Postcode Loterij beëindigd, het inleggeld van de laatste maand teruggestort en er is door de Nationale Postcode Loterij een attentie aangeboden). Bij de twee andere klachten over telefonische werving is in het ene geval door de Nationale Postcode Loterij excuses aangeboden en is in het andere geval de deelname beëindigd, alsmede de inleg voor de extra loten teruggestort). Twee wervingsklachten hebben betrekking op colportage (in beide gevallen heeft de Nationale Postcode Loterij de deelname beëindigd). Bij de resterende twee wervingsklachten betrof het mailings van de Nationale Postcode Loterij en bezwaar tegen de combinatie van lotnummer met postcode, alsmede een wervingsactie in combinatie met een lotprijsverhoging (in beide gevallen geen strijd met de regelgeving). De overige zes klachten hebben betrekking op (deels) verschillende onderwerpen: een trekkingsuitslag, de uitkering van een hoofdprijs van 1 miljoen euro, alsmede de spelvoorwaarden van een gratis lot actie in combinatie met het niet inhoudelijk reageren op e-mail (in alle gevallen heeft betrokkene genoeg genomen met de door de Nationale Postcode Loterij gegeven uitleg); een gratis lot bij *Miljoenenjacht* en de wijze van beëindiging van deelname, alsmede reguliere verhoging van de lotprijs (in beide gevallen geen strijd met de regelgeving); en tenslotte een niet verwerkte opzegging (door de Nationale Postcode Loterij is alsnog de deelname beëindigd).

Jaargegevens Nationale Goede Doelen Loterijen 2008	in mln. euro	in %
omzet		
BankGiro Loterij	116,3	16,7
Sponsor Bingo Loterij	94,0	13,4
Nationale Postcode Loterij	<u>488,8</u>	<u>69,9</u>
totaal	699,1	100,0
prijzengeld (incl. 35,4 mln. euro kansspelbelasting; excl. 84,3 mln. euro gesponsorde prijzen en 10,4 mln. euro kado's deelnemers)	207,9	29,7
spelopbrengst	491,2	70,3
kosten	148,6	21,3
netto spelopbrengst	342,6	49,0
diverse baten (0,7 mln. euro opbrengst belspellen; 7,1 mln. euro rentebaten)	7,8	1,1
netto opbrengst	350,4	50,1
aantal deelnemers/deelnames ultimo 2008		
BankGiro Loterij	0,8 mln. / 1,2 mln.	
Sponsor Bingo Loterij	0,6 mln. / 0,9 mln.	
Nationale Postcode Loterij	2,5 mln. / 4,4 mln.	
hoogst uitbetaalde prijs in 2008		
BankGiro Loterij (bruto)	1,0	
Sponsor Bingo Loterij (bruto)	0,1	
Nationale Postcode Loterij (bruto/gedeelde prijs)	27,9	
gemiddeld aantal personeelsleden (fte's) in 2008	200	
kado's deelnemers	10,4	7,0
personeelskosten	17,8	12,0
wervingskosten	81,4	54,8
organisatiekosten	36,9	24,8
afschrijvingen	<u>2,1</u>	<u>1,4</u>
totaal kosten	148,6	100,0
bedrijfsresultaat	350,4	
vennootschapsbelasting	0,0	
toevoeging eigen vermogen (saldo is 9,4 mln. euro)	0,2	
uitkering aan begunstigden (incl. 0,7 mln. euro belspellen):	350,2	100,00
ontwikkelingssamenwerking / humanitaire hulpverlening	97,6	27,9
natuur en milieu	89,3	25,5
welzijn	80,0	22,8
cultuur	51,8	14,8
volksgezondheid	24,0	6,9
sport	7,5	2,1

Kerngegevens De Lotto 2003 t/m 2008
(in miljoenen euro)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
omzet	276	270	275	276	270	288
prijzengeld	139	134	138	139	144	146
spelopbrengst	137	136	137	137	126	142
saldo kosten	78	75	74	76	72	77
netto opbrengst	59	61	63	61	54	65

De Lotto

Algemeen

De Stichting de Nationale Sporttotalisator (handelend onder de naam De Lotto) organiseert de sportprijsvragen (sedert 1961), de wekelijkse lotto (sedert 1974), de euroloterij – voorheen het cijferspel genoemd (sedert 1981), de dagelijkse lotto (sedert 1993), alsmede de krasloterij – ook wel instantloterij genoemd (sedert 1994). In 2008 is de totale omzet 288,4 miljoen euro (lotto 187,5 miljoen euro; sportprijsvragen 26,0 miljoen euro; euroloterij 14,3 miljoen euro; krasloterij 60,6 miljoen euro). Dit is 18,4 miljoen euro hoger (+ 6,8%) dan in het voorgaande jaar. Per saldo wordt dit vooral veroorzaakt door een begin 2008 doorgevoerde lotprijzverhoging bij lotto. Van de 288,4 miljoen euro omzet is 146,4 miljoen euro besteed aan prijzengeld (inclusief 18,9 miljoen euro kansspelbelasting). De totale exploitatiekosten bedragen per saldo 77,0 miljoen euro (inclusief 2,0 miljoen euro diverse baten en lasten). Dit levert in het verslagjaar een netto opbrengst van 65,0 miljoen euro op. Dit is 11,0 miljoen euro hoger (+ 20,4%) dan in het voorgaande jaar. Hierbij moet worden opgemerkt dat er in 2007 een eenmalige correctie van de egaliseringsreserve heeft plaatsgevonden van 5,8 miljoen euro, waardoor de groei gecorrigeerd 7% is. Van de netto opbrengst van 65,0 miljoen euro is 8,9 miljoen euro afkomstig van de krasloterij en 56,1 miljoen euro van de overige kansspelproducten.

Van de netto opbrengst van de krasloterij gaat 65% naar de zogenoemde slv-sector (sport en lichamelijke vorming) en 35% naar de zogenoemde cmv-sector (cultuur, maatschappelijk welzijn en volksgezondheid). De bedragen voor de slv-sector gaan geheel naar NOC*NSF. De gelden voor de cmv-sector gaan naar de Stichting Aanwending Loterijgelden Nederland (ALN) en worden verdeeld op grond van de volgende verdeelsleutel: 23,6% voor het Prins Bernhard Cultuur Fonds; 23,6% voor het Oranje Fonds; 23,6% voor de Stichting Loterijacties Volksgezondheid; 15,4% voor het SKaN Fonds; en 13,8% voor het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg.

Van de netto opbrengst van de overige kansspelproducten gaat 73,5% naar de slv-sector en 26,5% naar de cmv-sector. Van de gelden voor de slv-sector gaat in het verslagjaar een bedrag van 1,9 miljoen euro als provisie rechtstreeks naar sportverenigingen. Het resterende bedrag is bestemd voor NOC*NSF. De bedragen voor de cmv-sector gaan naar ALN en worden verdeeld op grond van de volgende verdeelsleutel: 32,468% voor het Prins Bernhard Cultuur Fonds; 33,766% voor het Oranje Fonds; en 33,766% voor de Stichting Loterijacties Volksgezondheid.

Adviezen

Het College heeft in het verslagjaar twee adviezen uitgebracht met betrekking tot wijziging van het deelnemersreglement van De Lotto. Het ene advies betreft de herintroductie van *lucky day*, dat in september 2006 is afgeschaft in verband met de introductie van dagelijkse *lotto zonder jackpot*, welk spel niet aan de verwachtingen voldoet en derhalve door De Lotto weer wenst te worden afgevoerd. Evenals bij de herintroductie van *lotto 4\5* waarover het College met een advies d.d. 3 mei 2007, nr. C.378/07 heeft geadviseerd, heeft het College in het verzoek van De Lotto geen onderbouwing aangetroffen voor de aangevoerde motivering dat *lucky day* spelers na de afschaffing daarvan zijn uitgeweken naar het illegale circuit. Verwijzend naar het hiervoor genoemd advies plaatst het College in zijn advies dan ook opnieuw vraagtekens bij de herhaaldelijk door De Lotto doorgevoerde wijzigingen in de spelsystematiek en vraagt zich eens te meer af of de deelnemers wellicht zijn afgehaakt omdat ze de opeenvolgende

aanpassingen niet meer kunnen bijhouden. Het College constateert overigens dat met de voorgestelde wijziging het spelaanbod van De Lotto weer min of meer bij het oude is.

Het andere advies betreft een prijsverhoging van de lotto. Met betrekking tot de voorgestelde prijsverhoging van 1,25 euro naar 1,50 euro merkt het College in zijn advies op dat het bij de voorgestelde datum van invoering ervan (april 2009) nog maar 1 jaar geleden zal zijn dat de prijs per deelname is verhoogd van 1 euro naar 1,25 euro. Overigens blijft de met ingang van 4 januari 2009 naar 1,25 euro te verhogen prijs van *lucky day* (de dagelijkse lotto) bij de herintroductie daarvan ongewijzigd. Ten aanzien van prijsverhogingen verwijst het College in zijn advies naar eerdere adviezen, laatstelijk dat van 27 november 2008, nr. C.798/08, waarin het College herhaaldelijk heeft stilgestaan bij de stelselmatigheid waarmee vergunninghouders de lotprijzen verhogen zonder dat daar een objectief criterium aan ten grondslag ligt. Het College beschouwt het inmiddels evenwel als een gegeven dat de Minister van Justitie telkenmale met een dergelijke lotprijzverhoging instemt.

Naleving regelgeving

Over De Lotto heeft het College in 2008 geen rapportages uitgebracht inzake naleving van de regelgeving.

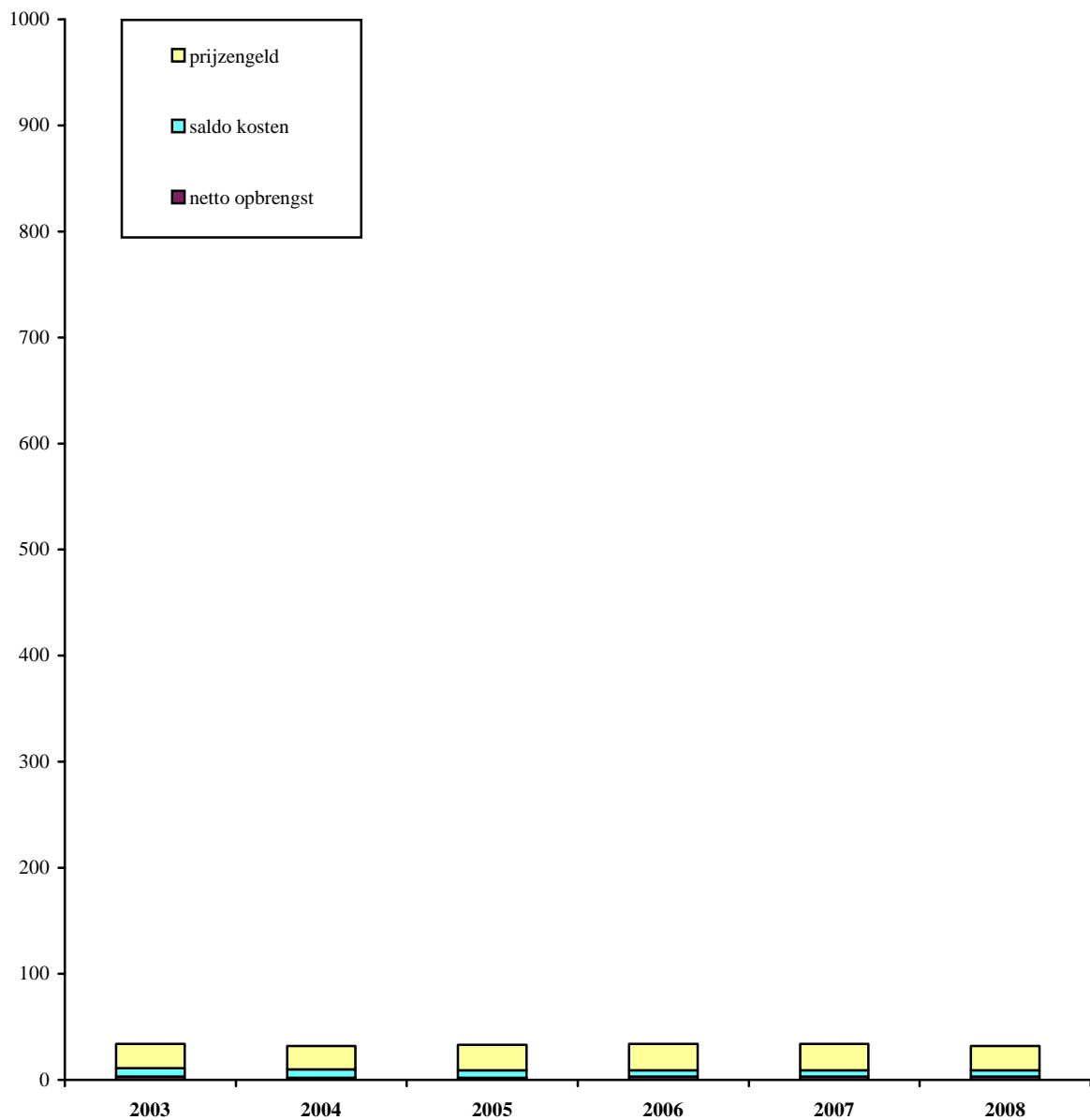
Klachten

Over De Lotto zijn in 2008 12 klachten in behandeling genomen. Deze hebben betrekking op 11 (deels) verschillende onderwerpen. Twee klachten betreffen de quotering van weddenschappen. In een geval ging het tevens over de uitkering van de betreffende weddenschap (geen strijd met de regelgeving) en in het andere geval betrof het in het bijzonder *toto tip* (betrokkene heeft genoeg genomen met de door De Lotto gegeven uitleg). Bij 6 klachten ging het achtereenvolgens om niet adequaat reageren door De Lotto op correspondentie inzake het al dan niet deelnemen aan lotto, een wervingsactie van De Lotto, een prijsverhoging van lotto, de uitbetaling van een prijs op een kraslot, onterechte incasso's en het geen gehoor geven aan een opzegging van deelname aan lotto (in alle gevallen heeft betrokkene genoeg genomen met de door De Lotto gegeven uitleg). Een klacht heeft betrekking op de verwerking door De Lotto van een wijzigingsformulier van de cijferreeks voor lotto abonnement, alsmede over de hoogte van de afschrijvingen (het College is van oordeel dat De Lotto naar behoren heeft gehandeld). Van de overige 3 klachten heeft er een betrekking op door De Lotto geïncasseerde bedragen en een andere op mogelijke prijshoudendheid van zoekgeraakte gratis loten in combinatie met de beëindiging van de deelname aan de *SNS-bank mazzel spaaractie* (in beide gevallen geen strijd met de regelgeving). De laatste klacht betreft de inzet van gewonnen speltegoed, alsmede de kenbaarheid van de deelnemende getallen voor de deelnemers (hoewel het College alleszins begrip heeft voor het ongenoegen van betrokkene, neemt dit evenwel niet weg dat ten aanzien van zijn feitelijke klacht het College niet heeft kunnen constateren dat De Lotto in strijd zou hebben gehandeld met de geldende regelgeving).

Jaargegevens De Lotto 2008	in mln. euro	in %
omzet		
lotto	187,5	65,0
sportprijsvragen	26,0	9,0
euroloterij	14,3	5,0
krasloterij	<u>60,6</u>	<u>21,0</u>
totaal	288,4	100,0
prijzengeld (incl. 18,9 mln. euro kansspelbelasting)	146,4	50,8
spelopbrengst	142,0	49,2
exploitatiekosten	79,0	27,4
netto spelopbrengst	63,0	21,8
diverse baten en lasten	2,0	0,7
netto opbrengst	65,0	22,5
hoogst uitbetaalde lotto-jackpot in 2008 (bruto prijs)	17,8	
totaal aantal verkooppunten ultimo 2008	5.148	
aantal personeelsleden (fte's) ultimo 2008	110	
provisie verkooppunten en telefonische abonneewerving	18,9	23,9
verwervingskosten	6,5	8,2
netwerkkosten	14,0	17,7
personeelskosten	11,0	13,9
kosten marketing en publiciteit	23,8	30,2
overige bedrijfskosten	<u>4,8</u>	<u>6,1</u>
totaal exploitatiekosten	79,0	100,0
uitkering 2008 aan begunstigen t.b.v.:	65,0	100,0
sport	47,0	72,3
welzijn	6,6	10,2
volksgezondheid	5,8	8,9
cultuur	5,6	8,6

Kerngegevens Scientific Games 2003 t/m 2008
(in miljoenen euro)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
omzet	34	32	33	34	34	32
prijzengeld	23	22	24	25	25	23
spelopbrengst	11	10	9	9	9	9
saldo kosten	8	8	7	6	6	6
netto opbrengst	3	2	2	3	3	3

Scientific Games

Algemeen

De in 1948 ingevoerde totalisator is verantwoordelijk voor het wedden op de uitslag van harddraverijen en paardenrennen. Tot 1986 werd de totalisator georganiseerd door de Stichting Totalisator Nederland. Daarna is de totalisatorvergunning vier maal in andere handen overgegaan. Tot medio 1991 was de vergunning indirect in handen van de Engelse firma Ladbrokes. Vervolgens heeft de Nederlandse Draf- en Rensport (NDR) ongeveer twee jaar de totalisator in eigen beheer gehad, middels de Stichting Paardentotalisator Nederland. NDR is de overkoepelende organisatie die verantwoordelijk is voor het organiseren van de draf- en rensport in Nederland. NDR is daarbij voor een belangrijk gedeelte afhankelijk van de afdrachten van de totalisator. Sedert medio 1993 was de totalisator in handen van de Nederlandse Staatsloterij, middels een honderd procent deelneming in de door de Nederlandse Staatsloterij opgerichte besloten vennootschap Hippo Toto. Per 31 december 1997 heeft de Nederlandse Staatsloterij de deelneming in Hippo Toto b.v. beëindigd. Per 1 januari 1998 zijn de aandelen Hippo Toto b.v. tijdelijk overgedragen aan de Stichting Hippo Toto. Per 1 juli 1998 zijn de aandelen Hippo Toto b.v. door de Stichting Hippo Toto overgedragen aan het Amerikaanse bedrijf Autotote Corporation Inc. en is de naam Hippo Toto b.v. gewijzigd in Autotote Nederland b.v. Per dezelfde datum is aan Autotote Nederland de nieuwe totalisatorvergunning verleend voor de duur van vijf jaren. Medio 2004 is de naam van het bedrijf gewijzigd in Scientific Games Racing b.v.

In 2008 behaalde de totalisator een omzet van 31,8 miljoen euro. Dit is 2,5 miljoen euro lager (- 7,3%) dan in het voorgaande jaar. Het aantal afgesloten weddenschappen is gedaald naar 5,9 miljoen, terwijl de inleg per weddenschap is gedaald van gemiddeld 5,50 euro naar gemiddeld 5,35 euro. Onder aftrek van 23,2 miljoen euro aan prijzengeld (inclusief 0,6 miljoen euro kansspelbelasting) en 5,8 miljoen euro aan kosten, leverde dat in 2008 een netto spelopbrengst van 2,8 miljoen euro op. De bijzondere lasten en baten zijn 0,3 miljoen euro (0,1 miljoen euro voordeel uit afrondingen bij prijsuitbetaling, 0,1 miljoen euro vrijval niet afgehaalde prijzen en 0,1 miljoen diverse opbrengsten), waardoor het bedrijfsresultaat op 3,1 miljoen euro komt. Dit is 0,3 miljoen euro lager (- 8,8%) dan het voorgaande jaar. Van de netto opbrengst van 3,1 miljoen euro dient 0,8 miljoen euro (2,5% van de omzet) te worden bestemd voor een aantal specifieke donaties aan charitatieve instellingen en organisaties op het terrein van de paardensport. Verder komt NDR over het verslagjaar een bedrag toe van 2,1 miljoen euro. Aldus resteert een winst van 0,2 miljoen euro, die ten bate komt van Scientific Games Inc. Het geaccumuleerd verlies van Scientific Games Inc. in verband met de deelneming in Scientific Games Racing b.v. bedraagt 5,3 miljoen euro.

Verlening nieuwe totalisatorvergunning

Naar aanleiding van een adviesaanvraag d.d. 30 oktober 2007 van de Minister van Justitie inzake een verzoek van Scientific Games Racing b.v. d.d. 18 oktober 2007 tot het verlengen c.q. verlenen van een totalisatorvergunning als bedoeld in artikel 24 van de Wet op de kansspelen met ingang van 1 juli 2008, voor de duur van vijf jaren, heeft het College met een brief d.d. 22 november 2007 gewezen op de noodzaak van een allocatie procedure. Reeds in zijn advies van 26 mei 2005, nr. C.377/05, heeft het College het belang aangegeven van het vroegtijdig voor de afloop van de huidige totalisatorvergunning starten van een transparante

procedure ten behoeve van het verlenen van de totalisatorvergunning per 1 juli 2008. Inmiddels hebben zowel het Hof van de Europese Gemeenschappen (arrest d.d. 13 september 2007, zaaknr. C-260/04) als de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (uitspraak d.d. 18 juli 2007, zaaknr. 200607881/1) zich uitgesproken over de noodzaak van een transparante procedure bij het verlenen van een (exclusieve) kansspelvergunning. Gelet daarop heeft het College de Minister van Justitie dringend in overweging gegeven alsnog een dergelijke transparante procedure te starten. Dit zou bijvoorbeeld kunnen geschieden door het plaatsen van een oproep voor gegadigden voor de te verlenen vergunning, met het verzoek om binnen een termijn van 6 weken een aanvraag voorzien van een onderbouwd plan van aanpak in te dienen. Op basis daarvan zou dan een keuze kunnen worden gemaakt aan wie de nieuwe totalisatorvergunning het beste zou kunnen worden verleend. De Minister van Justitie heeft deze aanbeveling van het College niet gevolgd en heeft op 19 juni 2008 aan Scientific Games de gevraagde vergunning verleend.

Adviezen

Over Scientific Games heeft het College in 2008 geen adviezen uitgebracht.

Naleving regelgeving

Over Scientific Games heeft het College in 2008 geen rapportages uitgebracht inzake naleving van de regelgeving.

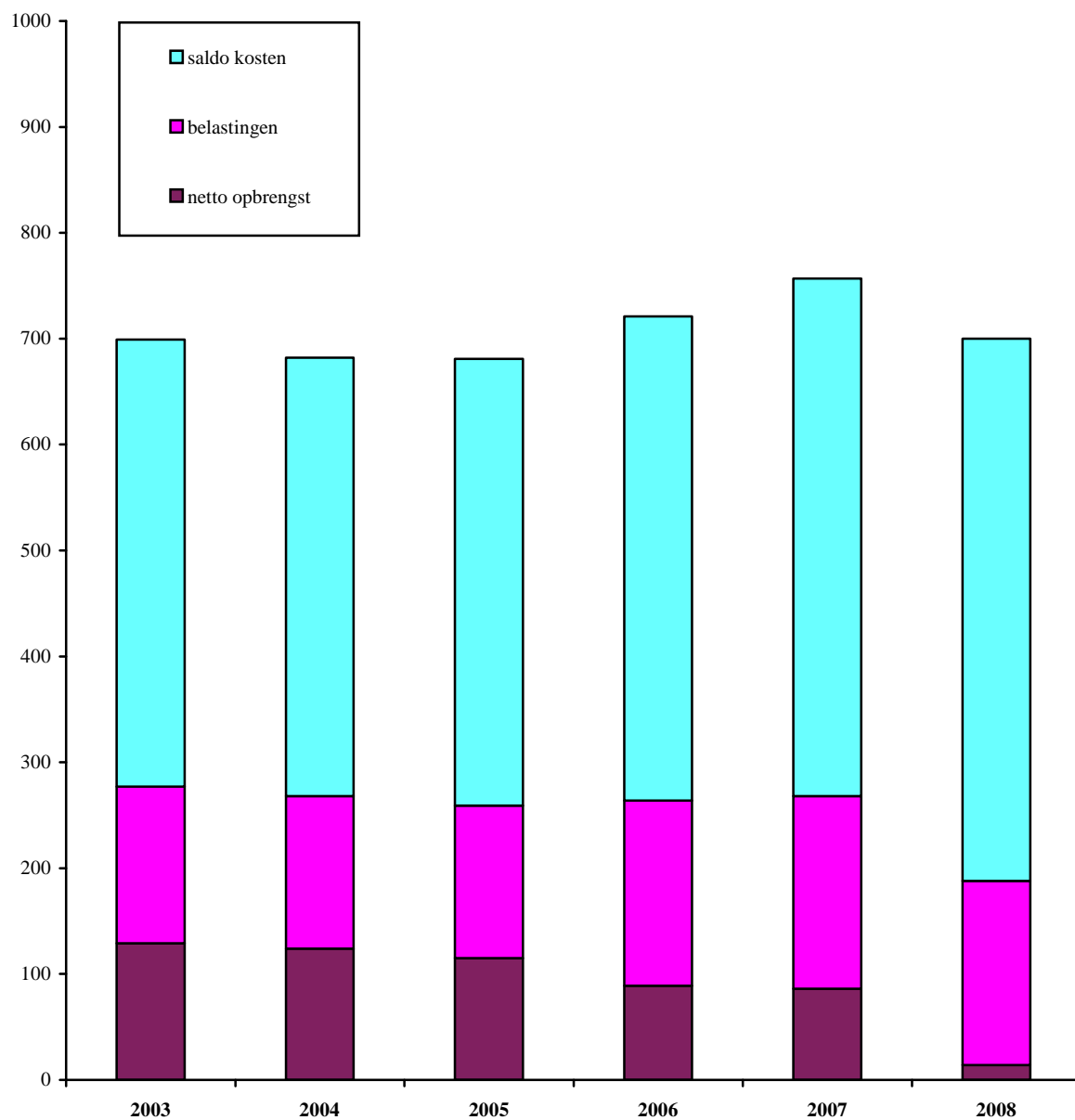
Klachten

Over Scientific Games heeft het College in 2008 geen formele klachten ontvangen.

Jaargegevens Scientific Games 2008	in mln. euro	in %
omzet		
Nederlandse koersen	7,5	23,6
Engelse koersen	7,3	23,0
Duitse koersen	1,4	4,4
Franse koersen	0,8	2,5
Zweedse koersen	5,5	17,3
Zuid Afrikaanse koersen	6,0	18,9
Korte banen	0,8	2,5
Overige banen	0,7	2,2
V75/V65	<u>1,8</u>	<u>5,6</u>
totaal	31,8	100,0
prijzengeld (incl. 0,6 mln. euro kansspelbelasting)	23,2	72,9
spelopbrengst	8,6	27,1
kosten	5,8	18,2
netto spelopbrengst	2,8	8,9
saldo diverse lasten en baten	0,3	0,9
netto opbrengst	3,1	9,8
omzet Nederlandse koersen	8,3	26,1
omzet buitenlandse koersen	<u>23,5</u>	<u>73,9</u>
	31,8	100,0
aantal wedkantoren / omzet	21	18,5
aantal banen / omzet	5	4,2
aantal verkooppunten / omzet	39	1,4
aantal wedtcafés / omzet	4	0,5
omzet via internet	6,6	20,7
omzet korte banen	<u>0,6</u>	<u>1,9</u>
	31,8	100,0
aantal weddenschappen	5,9 mln.	
gemiddeld aantal personeelsleden hoofdkantoor (fte's) in 2008	33	
personeelskosten	1,4	24,1
marketingkosten	0,2	3,5
overige bedrijfskosten	3,8	65,5
afschrijvingen	<u>0,4</u>	<u>6,9</u>
totaal kosten	5,8	100,0
bedrijfsresultaat:	3,1	
afdracht koninklijke fondsen/paardensector	0,8	2,5
afdracht NDR	2,1	
winst t.b.v. Scientific Games Inc.	0,2	
geaccumuleerde verliezen Scientific Games Inc.	5,3	

Kerngegevens Holland Casino 2003 t/m 2008
(in miljoenen euro)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
spelopbrengst	699	682	681	721	757	700
saldo kosten	422	414	422	457	489	512
belastingen	148	144	144	175	182	174
netto opbrengst	129	124	115	89	86	14
afdrachten	277	268	259	264	268	188

Holland Casino

Algemeen

De Nationale Stichting tot Exploitatie van Casinospelen in Nederland (handelend onder de naam Holland Casino) exploiteert 14 speelcasino's met een personeelsbestand van bijna 4.800 medewerkers. In 2006 is het ingevolge de verleende vergunning toegestaan maximum aantal van 14 casino's bereikt. Er zijn thans casino's gevestigd in Zandvoort (1 oktober 1976), Valkenburg (6 mei 1977), Scheveningen (4 oktober 1979), Rotterdam (29 november 1985), Amsterdam (1 december 1986), Breda (1 oktober 1987), Groningen (4 november 1988), Nijmegen (10 augustus 1989), Eindhoven (13 juni 1993), Schiphol (1 april 1995), Utrecht (30 september 2000), Enschede (28 juni 2002), Venlo (8 maart 2006) en Leeuwarden (1 december 2006).

In 2008 bedraagt de bruto spelopbrengst 700,1 miljoen euro. Dit is 56,6 miljoen euro lager (- 7,5%) dan in het voorgaande jaar. Holland Casino wijt deze teruggang aan het per 1 juli 2008 ingevoerde rookverbod, alsmede aan de gevolgen van de financiële crisis. De opbrengst bestaat uit spelresultaat tafelspelen (280,3 miljoen euro), opbrengst speelautomaten (346,6 miljoen euro), troncopbrengst (39,6 miljoen euro), entree-ontvangsten (2,4 miljoen euro), horeca-opbrengsten (25,7 miljoen euro) en overige opbrengsten (5,5 miljoen euro). In 2008 telde Holland Casino in totaal 6,9 miljoen bezoeken, met een gemiddelde besteding van 101 euro per bezoek.

In het verslagjaar bedragen de bedrijfslasten van Holland Casino in totaal 512,3 miljoen euro (+ 4,8%). Deze bedrijfslasten bestaan uit personeelskosten (279,3 miljoen euro); operationele kosten (133,5 miljoen euro); afschrijvingen (62,7 miljoen euro); aanloopkosten (0,0 miljoen euro); interestlasten (3,4 miljoen euro); en bijzondere lasten (33,4 miljoen euro). De totale belastingafdracht van Holland Casino bedraagt in het verslagjaar 173,5 miljoen euro. Een en ander leverde in het verslagjaar een netto bedrijfsresultaat op van 14,3 miljoen euro. Dit is 71,3 miljoen euro lager (- 83,3%) dan in het voorgaande jaar. In totaal is 16,1 miljoen euro afgedragen aan het ministerie van Financiën en is 1,8 miljoen euro onttrokken aan het eigen vermogen van Holland Casino. De totale afdracht van Holland Casino aan de staat (netto opbrengst en belastingen) bedraagt in het verslagjaar 189,6 miljoen euro.

Wijzigingen regime kansspelbelasting

Met ingang van 1 juli 2008 is het regime kansspelbelasting ingrijpend gewijzigd. Tot 1 juli 2008 bestond deze belastingafdracht uit 40,85% kansspelbelasting over het spelresultaat tafelspelen, alsmede 19% omzetbelasting over de opbrengst speelautomaten. Vanaf 1 juli 2008 geldt voor zowel het spelresultaat tafelspelen als de opbrengst speelautomaten een tarief van 29% kansspelbelasting.

Adviezen

In het verslagjaar heeft het College 4 adviezen uitgebracht met betrekking tot wijziging van de Beschikking casinospelen 1996, het spelreglement 2000 Holland Casino en het huisreglement Holland Casino. De wijziging van de Beschikking casinospelen 1996 heeft betrekking op de invoering van *coinless play* bij Holland Casino. In zijn advies d.d. 24 november 2005, nr. C.932/05, inzake een proef met *coinless play* heeft het College reeds aangegeven mede

vanwege de internationale ontwikkelingen op dit gebied geen bedenkingen te hebben tegen de destijds door Holland Casino voorgenomen proef in Holland Casino Eindhoven. De (internationale) ontwikkelingen bij speelautomaten in het algemeen en meer in het bijzonder op het gebied van server based gaming en downloadable games en het daarbij op de speler toegesneden productaanbod, alsmede bijkomende dienstverlening, geven naar de opvatting van het College voldoende aanleiding om ook deze vorm van klantvriendelijk spel mogelijk te maken. Dat daarbij in de proef niet gebleken is van spelbevorderende gevolgen van de chipcard en daarmee verhoogde risico's van kansspelverslaving acht het College van wezenlijk belang voor het niet hebben van bedenkingen. De wijziging van het huisreglement houdt verband met het naleven van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. Het voorgestelde nieuwe derde lid van artikel 11 van het huisreglement bevat daartoe een uitbreiding van de categorieën van personen wie de toegang kan worden ontzegd. Het College heeft geen bedenkingen tegen de voorgestelde wijziging van het huisreglement. Wel geeft het College uit een oogpunt van kenbaarheid in overweging om in genoemd artikellid een expliciete verwijzing op te nemen naar de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. De twee wijzigingen van het spelreglement houden verband met het opnemen van twee nieuwe spelvarianten na een geslaagde proefopstelling, te weten het kaartspel *high low* en *black jack pays one to one*. Tegen beide spelvarianten heeft het College geen bedenkingen.

Naleving regelgeving

Over Holland Casino heeft het College in 2008 geen rapportages uitgebracht inzake naleving van de regelgeving.

Klachten

Over Holland casino heeft het College in 2008 geen formele klachten ontvangen.

Jaargegevens Holland Casino 2008		in mln. euro	in %
baten			
spelresultaat tafelspelen		280,3	40,0
opbrengst speelautomaten		346,6	49,5
tronc opbrengst / tips		39,6	5,7
entree-ontvangsten		2,4	0,3
horeca-opbrengsten		25,7	3,7
overige opbrengsten		<u>5,5</u>	<u>0,8</u>
totaal		700,1	100,0
belastingen		173,5	24,8
bedrijfslasten		512,3	73,2
netto opbrengst		14,3	2,0
aantal bezoeken		6,9 mln.	
gemiddelde besteding per bezoek		101 euro	
aantal speeltafels (excl. 561 multiroulette terminals)		519	
aantal speelautomaten		7.385	
aantal casino's		14	
aantal entreeverboden		5.340	
aantal bezoeksbeperkingen		4.563	
aantal personeelsleden (fte's) ultimo 2008		3.751	
personeelskosten		279,3	54,5
operationele kosten (waarvan 24,8 mln. euro marketing)		133,5	26,1
afschrijvingen		62,7	12,2
aanloopkosten		0,0	0,0
interestlasten		3,4	0,7
bijzondere lasten (waarvan 29,0 mln. reorganisatiekosten)		<u>33,4</u>	<u>6,5</u>
totaal bedrijfslasten		512,3	100,0
bedrijfsresultaat		187,8	100,0
kansspelbelasting		142,7	76,0
omzetbelasting speelautomaten, gesaldeerd met overige btw-ontvangsten en -betalingen (tot 1 juli 2008)		30,8	16,4
afdracht aan het ministerie van Financiën		16,1	8,6
onttrekking eigen vermogen (saldo is 49,4 mln. euro)		- 1,8	- 1,0

DEEL III

BIJLAGEN

Samenstelling van het College van toezicht op de kansspelen

Samenstelling per 31 december 2008

Voorzitter:

mevrouw drs. M.W.M. Vos-van Gortel, oud lid van de Raad van State.

Leden:

drs. J.J. Borking, consultant;

dr. M.W.J. Koeter, universitair hoofddocent Universiteit van Amsterdam;

mr. J.G.H. Krajenbrink, oud burgemeester van Woudenberg;

mr. R.J. Manschot, oud hoofdofficier van Justitie;

mevrouw drs. L. van Rijn-Vellekoop, consultant;

mevrouw mr. A. Vrisekoop-Sterk, advocaat en NMI mediator.

Secretariaat:

mr. E.A. van Vondelen, secretaris;

drs. P.J.A.M. Geertsen, plaatsvervangend secretaris;

drs. B.M. van Waterschoot, beleidsmedewerker;

mevrouw M.A. Ferreira de Castro, secretaresse.*

* In dienst getreden op 1 april 2008, ter vervanging van mevrouw S.K. Moehamadkasbi, die het secretariaat per 1 februari 2008 heeft verlaten.

Uitgavenoverzicht 2007-2009 (in euro)

Budget/ ksrt	omschrijving	realisatie 2007	realisatie 2008	raming 2009
	personeel			
10**/11**				
13**/18**	ambtelijk personeel	276.685	281.123	285.000
192*	zittings/vacatiegelden	31.542	29.125	30.000
193*	uitzendkrachten	0	0	0
199*	overige personeelskosten	750	7.185	7.000
	totaal personeel	308.977	317.433	322.000
	materieel			
201*	huisvesting	52.314	53.633	55.000
202*/2810	bureaunkosten	12.439	21.274	18.000
203*	reis- en verblijfkosten	31.115	16.211	22.000
204*	documentatiekosten	1.030	961	1.000
205*	voorlichtingskosten	5.773	6.575	7.000
21**	onderhoud en exploitatie	627	681	1.000
321*	aanschaf kantoorautomatisering	0	3.804	1.000
3999	aanschaf overig	0	0	1.000
	totaal materieel	103.298	103.139	106.000
	programma			
242*/2999	externe deskundigen, onderzoeken, symposia, etc.	55.334	44.694	65.000
	totaal programma	55.334	44.694	65.000
	TOTAAL GENERAAL	467.609	465.266	493.000

Toelichting uitgavenoverzicht 2007-2009

Algemeen

Beheersmatig ressorteert het College onder het ministerie van Justitie. De ter zake gemaakte beheersafspraken tussen ministerie en College zijn hierna opgenomen. Het budget van het College – dat ingevolge de beheersafspraken in beginsel 453.780 euro (1.000.000 gulden) bedraagt – is een integraal budget. De secretaris van het College is de budgethouder. Alle uitgaven ten behoeve van het College en het daaraan verbonden secretariaat (apparaatskosten en programmakosten) komen ten laste van dit budget.

Op kasbasis is in 2008 een bedrag van 465.266 euro ten laste gekomen van het budget van het College. Dit bedrag is lager dan de raming conform het jaar- en bestedingsplan 2008 (480.000 euro) en de gewijzigde budgettaire kaders voor 2008 (493.000 euro), doordat een aantal facturen en declaraties ten onrechte niet ten laste van het budget 2008 van het College is gebracht door de concernadministratie van het ministerie van Justitie.

Personeel

De formatie van het secretariaat van het College bestaat uit 4 fte. De post ambtelijk personeel komt daarmee op een bedrag van 281.123 euro. De zittings/vacatiegelden bedragen 29.125 euro. De hoogte van de vergoedingen voor de leden van het College is goedgekeurd bij brief van de toenmalige Staatssecretaris van Justitie d.d. 12 december 2000 en bedraagt 250 euro per vergadering of bijgewoonde activiteit voor de leden en 375 euro per vergadering of bijgewoonde activiteit voor de voorzitter. In 2008 heeft het College elf maal vergaderd. De reiskosten van de Collegeleden zijn, tezamen met de reiskosten van het secretariaat, opgenomen onder de materieelkosten, ten bedrage van 16.211 euro.

Materieel

Het (secretariaat van het) College is gehuisvest in een kantoorappartementengebouw aan het Lange Voorhout te Den Haag. De kosten hiervan bedragen in 2008 53.633 euro. Door bemiddeling van de Rijksgebouwendienst is oorspronkelijk een huurovereenkomst aangegaan voor in totaal vijf jaren. In 2001 is een nieuwe huurovereenkomst voor het kantoorappartement getekend. De overeenkomst is aangegaan voor een bepaalde duur van twee maal drie jaar, ingaande op 1 april 2001, en loopt thans door voor onbepaalde duur met een opzeggingstermijn van 12 maanden. De bureau- en overige materieelkosten (exclusief reiskosten) bedragen in 2008 33.295 euro.

Programma

De uitgaven aan programmakosten komen in 2008 uit op een bedrag van 44.694 euro. Deze uitgaven hebben betrekking op een onderzoek naar sms- en belpelletjes (afgerond in de 1^e viermaandsperiode van 2008). Met betrekking tot een onderzoek naar speelautomatenhallen (af te ronden in de 3^e viermaandsperiode van 2009) is een factuur van 14.000 euro ten onrechte niet ten laste van het budget 2008 van het College gebracht door de concernadministratie van het ministerie van Justitie.

Beheersafspraken tussen ministerie van Justitie en College van toezicht op de kansspelen

1. Het College van toezicht op de kansspelen is een op 1 januari 1996 ingesteld onafhankelijk toezicht- en adviesorgaan. Het College heeft een eigen wettelijk statuut (Titel VIa van de Wet op de kansspelen). Het College bestaat uit zeven door de Kroon benoemde onafhankelijke leden en wordt bijgestaan door een ambtelijk secretariaat.
2. Het secretariaat is voor de inhoudelijke uitoefening van zijn taak uitsluitend verantwoording schuldig aan het College (artikel 36 van de Wet op de kansspelen). Het secretariaat is beheersmatig een onderdeel van het bestuursdepartement (Directoraat-Generaal Preventie, Jeugd en Sancties).
3. De secretaris van het College is budgethouder. De Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning Bestuursdepartement (DBOB) ondersteunt de budgethouder facilitair. Daarnaast vindt de financiële ondersteuning plaats door de Directie Financieel-Economische Zaken (DFEZ). DFEZ houdt een maandelijks staat bij met een overzicht van de uitputting en de restant-verplichtingen per kostensoort. De budgethouder zorgt voor tijdige en correcte aanlevering van de facturen. DFEZ zorgt voor tijdige en correcte betaling daarvan.
4. Het College heeft in beginsel een jaarlijks budget van 1 miljoen gulden ter beschikking (zie hiervoor de paragraaf 'financiële gevolgen' in de memorie van toelichting bij de instellingswet, Kamerstukken II, 1993-1994, 23 605, nr. 3, blz. 3). Alle uitgaven ten behoeve van het College en het daaraan verbonden secretariaat (apparaatskosten en programmakosten) komen ten laste van dit budget.
5. Het College dient jaarlijks voor 1 september een jaar- en bestedingsplan voor het daaropvolgende kalenderjaar ter goedkeuring in (zie artikel 22 van het Besluit College van toezicht op de kansspelen, Stb. 1995, 595).
6. Het College is gerechtigd uitgaven te doen in overeenstemming met het goedgekeurde jaar- en bestedingsplan.
7. De financiële controle op de uitgaven berust, evenals bij andere onderdelen van het ministerie van Justitie, bij de Departementale Accountantsdienst.
8. De budgethouder stelt in het kader van de planning- en controlcyclus van het ministerie van Justitie telkens per vier maanden een verslag op dat een verantwoording bevat met betrekking tot de uitgaven.
9. Ten aanzien van zijn werkzaamheden als onafhankelijk toezicht- en adviesorgaan legt het College ingevolge artikel 33, derde lid, van de Wet op de kansspelen één maal per jaar publiekelijk verantwoording af. Dit geschiedt in het jaarverslag dat door het College ieder jaar uiterlijk 1 juli wordt uitgebracht.

Den Haag, 22 december 2000

w.g. drs. M.W.M. Vos-van Gortel,
voorzitter van het College van toezicht op de kansspelen

w.g. drs. E.J. Mulock Houwer,
Directeur-Generaal Preventie, Jeugd en Sancties

Herziene procedureregels klachtenafhandeling

1. Klachten kunnen alleen worden ingediend over de vergunninghouders waar het College toezicht op houdt. Dit zijn: Nederlandse Staatsloterij, BankGiroLoterij, Sponsor Loterij, Nationale Postcode Loterij, Zorgloterij, De Lotto, Autotote en Holland Casino.
2. Het College neemt klachten in beginsel alleen in behandeling indien de klager zich in eerste instantie tot de betreffende vergunninghouder heeft gewend. Zonodig wordt de klacht eerst ter behandeling doorgezonden naar de desbetreffende vergunninghouder.
3. Het College neemt klachten alleen in behandeling indien deze schriftelijk worden ingediend, voorzien van de naam en de adresgegevens van de klager, alsmede diens handtekening.
4. Klachten met betrekking tot het voldoen van de inleg, de aanspraak op premies of prijzen of andere civielrechtelijke geschillen worden in beginsel doorverwezen naar de burgerlijke rechter.
5. Klachten over trekkingsprocedures of het toevalskarakter van een spel worden in beginsel doorverwezen naar het Nederlands Meetinstituut (NMI), waar deze belast is met de technische controle, of naar de verantwoordelijke notaris.
6. Klachten over de bestemming en verdeling van de opbrengst worden in beginsel terugverwezen naar de desbetreffende vergunninghouder, aangezien het toezicht van het College zich niet uitstrekt tot de besteding van de opbrengst door de begunstigen.
7. Ingeval van klachten over de interpretatie of naleving door een vergunninghouder van de regelgeving inzake kansspelen, legt het College de klacht voor aan de desbetreffende vergunninghouder met het verzoek om een reactie.
8. Indien daartoe aanleiding is, legt het College de reactie van de desbetreffende vergunninghouder ter commentaar aan de klager voor, waarna het commentaar zonodig aan de vergunninghouder wordt voorgelegd.
9. De klager en de desbetreffende vergunninghouder, alsmede in voorkomende gevallen de verantwoordelijke bewindslieden, worden in kennis gesteld van het ter zake door het College ingenomen standpunt.
10. Het College neemt jaarlijks in het jaarverslag een overzicht op van de in het verslagjaar afgedane klachten.

aldus vastgesteld in de 83^e vergadering van het College d.d. 9 december 2002

Overzicht van in 2008 uitgebrachte adviezen op grond van artikel 34 van de Wet op de kansspelen

1. advies nr. C.039/08 d.d. 17 januari 2008 inzake wijziging deelnemersreglement Nederlandse Staatsloterij (lotprijsverhoging)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 18 december 2007, kenmerk 5523018/07/DSP)
2. advies nr. C.130/08 d.d. 21 februari 2008 inzake wijziging spelreglement 2000 Holland Casino (High Low)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 4 januari 2008, kenmerk 5524462/08/DSP)
3. advies nr. C.228/08 d.d. 19 maart 2008 inzake wijziging Beschikking casinospelen 1996 (coinless play)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 15 februari 2008, kenmerk 5531094/08/DSP)
4. advies nr. C.235/08 d.d. 19 maart 2008 inzake wijziging reglementen Nationale Goede Doelen Loterijen
(adviesaanvraag Justitie d.d. 19 februari 2008, kenmerk 5531279/08/DSP)
5. advies nr. C.394/08 d.d. 29 mei 2008 inzake wijziging deelnemersreglementen Nationale Goede Doelen Loterijen
(adviesaanvraag Justitie d.d. 7 mei 2008, kenmerk 5543647/08/DSP)
6. advies nr. C.398/08 d.d. 29 mei 2008 inzake wijziging Beschikking Staatsloterij en deelnemersreglement
(adviesaanvraag Justitie d.d. 6 mei 2008, kenmerk 5543594/08/DSP)
7. advies nr. C.404/08 d.d. 29 mei 2008 inzake wijziging deelnemersreglement Sponsor Bingo Loterij
(initiatief-advies)
8. advies nr. C.581/08 d.d. 21 augustus 2008 inzake wijziging deelnemersreglement De Lotto (herintroductie lucky day)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 12 augustus 2008, kenmerk 5559726/08/DSP)
9. advies nr. C.795/08 d.d. 27 november 2008 inzake wijziging huisreglement Holland Casino
(adviesaanvraag Justitie d.d. 22 oktober 2008, kenmerk 5570340/08/DSP)
10. advies nr. C.798/08 d.d. 27 november 2008 inzake wijziging vergunningen en reglementen Nationale Goede Doelen Loterijen
(adviesaanvragen Justitie d.d. 27 oktober 2008, kenmerk 5570767/08/DSP, en 18 november 2008, kenmerk 5575092/08/DSP)
11. advies nr. C.857/08 d.d. 17 december 2008 inzake wijziging deelnemersreglement De Lotto (prijsverhoging lotto met jackpot)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 8 december 2008, kenmerk 5577385/08/DSP)
12. advies nr. C.860/08 d.d. 17 december 2008 inzake wijziging spelreglement 2000 Holland Casino (black jack pays one to one)
(adviesaanvraag Justitie d.d. 9 december 2008, kenmerk 5578818/08/DSP)

Brief van 10 juli 2008 inzake evaluatie gedrags- en reclamecode kansspelen

Geachte heer Hirsch Ballin,

Met een brief d.d. 20 juni 2005 hebben de landelijke vergunninghouders voor kansspelen en de VAN Speelautomaten Branche-organisatie, verenigd in het Nederlands Kansspel Platform (NKP), het College medewerking gevraagd bij de evaluatie van de *Gedrags- en reclamecode kansspelen*. Inmiddels heeft daartoe een vraaggesprek plaatsgevonden met een vertegenwoordiger van Ernst & Young Accountants die het NKP bij de evaluatie bijstaat. Naar aanleiding hiervan heeft het College zijn gedachten laten gaan over de code, mede in het licht van de ontwikkelingen op het gebied van reclame en werving bij de vergunninghouders waarop het College toezicht houdt tijdens het functioneren van deze code. Het College is daarbij tot het volgende gekomen.

In zijn aan uw ministerie in afschrift gezonden brief d.d. 7 juli 2005 aan het NKP, waarin het College reageert op de destijds door het NKP voorgelegde concept-*Gedrags- en reclamecode kansspelen*, heeft het College de hoop uitgesproken dat met de bepalingen in de code tegen misleidende reclame en het wekken van valse verwachtingen over de kansen de regelmatige klachten die het College hierover krijgt – in het bijzonder ten aanzien van de goede doelen loterijen – wellicht tot het verleden gaan behoren. Deze hoop is helaas niet bewaarheid. Het College heeft geconstateerd dat een aantal vergunninghouders ondanks dat men zich geëngageerd heeft aan deze vorm van zelfregulering steeds weer de grenzen opzoekt van hetgeen men met elkaar heeft afgesproken. Duidelijke voorbeelden daarvan zijn het tot voor kort opvoeren van niet bestaande prijswinnaars in de trekkingsuitslagen van de Nederlandse Staatsloterij en de massale – en volgens de Reclame Code Commissie soms ook misleidende – wervingsacties van Nationale Goede Doelen Loterijen. Hierdoor lijkt er de laatste tijd een soort consumentenwantrouwen omtrent de loterijen te ontstaan. Naast een duidelijke toename in het aantal Kamervragen over reclameacties van kansspelvergunninghouders, ziet het College over de jaren heen een toename in het bij het College ingediende aantal klachten dat betrekking heeft op wervings- en reclameacties van de kansspelvergunninghouders, alsmede ook een belangrijke toename in het aantal aan de Reclame Code Commissie voorgelegde klachten over kansspelvergunninghouders in het algemeen en Nationale Goede Doelen Loterijen in het bijzonder. Kennelijk biedt de gekozen vorm van zelfregulering onvoldoende houvast voor de kansspelvergunninghouders.

Het College herhaalt dan ook op deze plaats zijn aantekening zoals opgenomen in de hiervoor genoemde brief, namelijk dat het de vraag is of een aantal in de code opgenomen bepalingen geen aangelegenheden betreffen die in de onderscheidene vergunningen hadden behoren te worden geregeld, in plaats van in een code, en waarbij aldus het toezicht zou berusten bij de specifieke toezichthouder die daartoe door de wetgever in het leven is geroepen, te weten het College. Het College voegde daarbij destijds toe dat dit evenwel niet de vergunninghouders, maar de vergunningverlener is aan te rekenen. Met de nu lopende evaluatie ziet het College een goede reden om deze opvatting thans rechtstreeks onder uw aandacht te brengen.

Het College tekent hierbij nog aan dat vanuit Europees perspectief de reclame- en wervingsacties van de vergunninghouders de achilleshiel van het kansspelbeleid vormen. Vanuit de gedachte dat het Nederlands kansspelbeleid *Europa proof* behoort te zijn, is er naar de opvatting van het College dan ook alle aanleiding om meer aandacht aan dit onderwerp in de kansspelregelgeving en -handhaving te besteden.

Het College vertrouwt u hiermee van dienst te zijn geweest. Een afschrift van deze brief heeft het College gezonden aan het Nederlands Kansspel Platform.

Met vriendelijke groet,

w.g. drs. M.W.M. Vos-van Gortel,
voorzitter

Titel VIa van de Wet op de kansspelen (College van toezicht op de kansspelen)

TITEL VIa

College van toezicht op de kansspelen

Artikel 33

1. Er is een College van toezicht op de kansspelen, hierna het College genoemd.
2. Het College heeft tot taak Onze Minister van Justitie en Onze ministers wie het mede aangaat, te adviseren alsmede desgevraagd de inlichtingen te verstrekken die nodig zijn voor de beoordeling van de uitvoerbaarheid van voorgenomen wettelijke voorschriften en algemene beleidsvoornemens, voor zover deze betrekking hebben op kansspelen.
3. Het College brengt binnen zes maanden na ommekomst van ieder jaar een verslag uit van zijn werkzaamheden en van de ontwikkeling van de kansspelen in Nederland. Telkens na een termijn van drie jaren wordt daarin tevens de taakvervulling van het College aan een onderzoek onderworpen. Het verslag wordt toegezonden aan de Minister van Justitie en Onze Ministers wie het mede aangaat, alsmede aan de Staten-Generaal.

Artikel 34

1. Het College wordt gehoord over het voornemen tot verlening, wijziging of intrekking van een vergunning als bedoeld in de artikelen 9, 14b, 16, 24, 27b, 27h en 30g van de wet, alsmede in artikel 3 van de wet voorzover de prijzen en premies gezamenlijk een grotere waarde dan 4.500.000 euro hebben.
2. Het College is belast met het toezicht op de naleving door de rechtspersonen, waaraan een vergunning is verleend als bedoeld in het eerste lid, van het bepaalde bij of krachtens deze wet en van hun statuten en reglementen.
3. Met het in het tweede lid bedoelde toezicht op de naleving zijn belast de leden van het College, de secretaris en de overige medewerkers van het bureau van het College. De toezichthouder beschikt niet over de bevoegdheden, genoemd in de artikelen 5:18 en 5:19 van de Algemene wet bestuursrecht.
4. Instemming met de statuten en reglementen van de in het tweede lid bedoelde rechtspersonen wordt niet door Onze Minister van Justitie of een van Onze Ministers wie het mede aangaat gegeven dan nadat het College is gehoord. De artikelen 10:28 tot en met 10:31 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.
5. De in het tweede lid bedoelde rechtspersonen zenden een afschrift van de ingevolge de verleende vergunning voorgeschreven rapportage aan het College.

Artikel 35

1. Het College bevordert overleg, coördinatie en samenwerking tussen de instellingen en personen waaraan door Onze Minister van Justitie of een van Onze Ministers wie het mede aangaat vergunning is verleend ingevolge deze wet. Het College kan daartoe deze instellingen en personen voorstellen doen.
2. In het belang van het voorkomen en tegengaan van negatieve maatschappelijke effecten kan het College, overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur gegeven regels, de in het eerste lid bedoelde instellingen en personen aanbevelingen doen.

Artikel 36

1. Het College bestaat uit ten hoogste twaalf leden. De voorzitter en de overige leden worden bij koninklijk besluit benoemd en ontslagen.
2. De voorzitter en ten minste de helft van de overige leden van het College zijn onafhankelijke deskundigen. De andere leden van het College zijn ambtenaren in rijksdienst, die daarin met raadgevende stem zitting hebben.
3. Het College wordt bijgestaan door een secretaris, die wordt benoemd en ontslagen bij koninklijk besluit. De secretaris heeft in de vergaderingen van het College een raadgevende stem.
4. Aan het College kan een bureau worden verbonden, dat onder leiding staat van de secretaris. De secretaris en de overige leden van het bureau zijn voor de uitoefening van hun taak uitsluitend verantwoording schuldig aan het College.
5. Leden van het College, alsmede van het daaraan verbonden bureau, mogen geen direct of indirect persoonlijk belang hebben bij de exploitatie van kansspelen.

Artikel 37

Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regelen gegeven met betrekking tot de taak, bevoegdheden en samenstelling van het College, alsmede de benoeming van de leden en de secretaris daarvan. Deze regelen hebben mede betrekking op de werkwijze en de vergoeding van de kosten van het College.

Besluit College van toezicht op de kansspelen (Stb. 1995, 595)

Paragraaf 1. Begripsomschrijvingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op de kansspelen;
- b. Onze Minister: Onze Minister van Justitie;
- c. Onze Ministers wie het mede aangaat: Onze Minister van Economische Zaken, Onze Minister van Financiën, Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;
- d. het College: het College van toezicht op de kansspelen als bedoeld in artikel 33 van de wet.

Paragraaf 2. Adviezen

Artikel 2

1. Een verzoek om advies aan het College kan worden gedaan door Onze Minister of door een van Onze Ministers wie het mede aangaat door tussenkomst van Onze Minister.
2. Het College zendt zijn adviezen aan Onze Minister en aan Onze Ministers wie het mede aangaat.

Artikel 3

1. Adviezen als bedoeld in artikel 34, eerste en derde lid, van de wet worden niet vastgesteld dan nadat de betrokken rechtspersoon in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken.
2. Toepassing van het eerste lid kan achterwege blijven indien:
 - a. de vereiste spoed zich daartegen verzet; of
 - b. de betrokken rechtspersoon tegen het advies naar verwachting geen bedenkingen zal hebben.

Paragraaf 3. Toezicht

Artikel 4

1. Aanwijzingen door Onze Minister of een van Onze Ministers wie het mede aangaat aan de rechtspersonen waaraan een vergunning is verleend als bedoeld in artikel 34, eerste lid, van de wet worden ingevolge de verleende vergunning niet gegeven dan nadat het College is gehoord.
2. Toepassing van het eerste lid kan achterwege blijven indien de vereiste spoed zich daartegen verzet.

Artikel 5

Door Onze Minister of door een van Onze Ministers wie het mede aangaat door tussenkomst van Onze Minister kan aan het College het verzoek worden gedaan een onderzoek in te stellen naar de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet en van zijn statuten en reglementen door een rechtspersoon waaraan een vergunning is verleend als bedoeld in artikel 34, eerste lid, van de wet.

Artikel 6

(vervallen)

Paragraaf 4. Voorstellen

Artikel 7

De ingevolge artikel 35, eerste lid, van de wet door het College vastgestelde voorstellen bevatten de vermelding tot wie zij zijn gericht. Zij worden ter kennis gebracht aan Onze Minister en aan Onze Ministers wie het mede aangaat.

Paragraaf 5. Aanbevelingen

Artikel 8

Met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens de wet en in het belang van het voorkomen en tegengaan van negatieve maatschappelijke effecten kan het College de instellingen en personen waaraan door Onze Minister of een van Onze Ministers wie het mede aangaat vergunning is verleend ingevolge de wet, aanbevelingen doen met betrekking tot:

- a. de wijze van werving en reclame;
- b. het waarborgen van een eerlijk en betrouwbaar spelverloop en het voorkomen van fraude en misbruik;
- c. de vestiging van voor het publiek opengestelde inrichtingen waar gelegenheid wordt gegeven tot beoefening van een kansspel of waar deelnamebewijzen aan een kansspel verkrijgbaar worden gesteld, alsmede elke overige wijze waarop de deelname aan een kansspel mogelijk wordt gemaakt.

Artikel 9

1. Een aanbeveling overeenkomstig artikel 8 wordt niet vastgesteld dan nadat degene tot wie deze is gericht in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze daaromtrent kenbaar te maken.
2. Indien de aanbeveling is gericht tot tien of meer vergunninghouders, wordt het voornemen tot vaststelling daarvan bekend gemaakt in de Staatscourant. Vaststelling van een aanbeveling als bedoeld in de vorige volzin geschiedt niet dan nadat vier weken na die bekendmaking zijn verstreken.
3. Door het College vastgestelde aanbevelingen worden ter kennis gebracht aan Onze Minister en aan Onze Ministers wie het mede aangaat.

Artikel 10

Indien het College van oordeel is dat een overeenkomstig artikel 8 gegeven aanbeveling niet, of niet voldoende, wordt nageleefd door een instelling of persoon tot wie de aanwijzing is gericht, brengt het College daaromtrent rapport uit aan Onze Minister en Onze Ministers wie het mede aangaat.

Paragraaf 6. Samenstelling en benoeming

Artikel 11

Het College bestaat uit zeven onafhankelijke leden, te weten:

- a. een lid, tevens voorzitter; en
- b. zes onafhankelijke leden.

Artikel 12

De voordracht tot benoeming van de voorzitter en de overige leden van het College geschiedt door Onze Minister, in overeenstemming met Onze Ministers wie het mede aangaat.

Artikel 13

De voorzitter en de overige leden van het College worden benoemd voor een tijdvak van ten hoogste vier jaar. Herbenoeming is terstond mogelijk en kan telkens voor een tijdvak van ten hoogste vier jaar plaatsvinden.

Artikel 14

1. De secretaris van het College wordt benoemd voor een tijdvak van ten hoogste vier jaar op voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met Onze Ministers wie het mede aangaat. De secretaris is terstond weder benoembaar. Voor de secretaris kan tevens een plaatsvervanger worden benoemd.

2. De overige leden van het bureau van het College worden benoemd en ontslagen door Onze Minister.

Artikel 15

De voorzitter, de leden en de secretaris van het College kunnen te allen tijde op eigen verzoek worden ontslagen.

Artikel 16

1. De voorzitter, de leden en de secretaris van het College kunnen worden ontslagen wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid of op andere zwaarwegende gronden.

2. Onder zwaarwegende gronden wordt mede verstaan het verkrijgen van een direct of indirect persoonlijk belang bij de exploitatie van kansspelen, alsmede het niet-nakomen van de verplichting tot geheimhouding, bedoeld in artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht.

3. De voordracht tot ontslag ingevolge het eerste lid geschiedt door Onze Minister, in overeenstemming met Onze Ministers wie het mede aangaat. Een daartoe strekkende voordracht geschiedt niet dan nadat de betrokkene en het College zijn gehoord.

Artikel 17

Indien Onze Minister voornemens is een voordracht te doen als bedoeld in artikel 16, derde lid, kan de voorzitter, een lid of de secretaris van het College bij koninklijk besluit worden geschorst, op voordracht van Onze Minister. Een schorsing vervalt door een tijdsverloop van dertien weken of door ontslag binnen dertien weken na de schorsing.

Paragraaf 7. Werkwijze

Artikel 18

1. Beslissingen kunnen slechts door het College worden genomen indien ten minste de helft van het aantal leden van het College aan de stemming heeft deelgenomen.

2. Beslissingen worden vastgesteld bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist de stem van de voorzitter.

Artikel 19

Van de door het College vastgestelde adviezen, voorstellen en aanbevelingen wordt mededeling gedaan door publikatie in het verslag, bedoeld in artikel 33, derde lid, van de wet. Artikel 10, tweede lid, van de Wet openbaarheid van bestuur is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20

1. Het College stelt, met toestemming van Onze Minister, een reglement van orde op, bevattende nadere regels ten aanzien van zijn werkwijze.

2. Het reglement van orde van het College bevat in ieder geval regels met betrekking tot het uit zijn midden aanwijzen van plaatsvervangende voorzitters, de openbaarheid van zijn

vergaderingen en de wijze waarop door het College vastgestelde voorstellen en aanbevelingen worden bekendgemaakt.

3. Van het reglement van orde wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Artikel 21

1. Het College kan ten behoeve van zijn werkzaamheden commissies instellen.

2. De bevoegdheid tot het vaststellen van adviezen, voorstellen en aanbevelingen kan niet worden gedelegeerd of gemandateerd aan een commissie.

Artikel 22

1. Het College zendt jaarlijks vóór 1 september aan Onze Minister een bestedingsplan voor het daaropvolgende kalenderjaar met betrekking tot de aan de taakvervulling van het College verbonden uitgaven.

2. Onze Minister bekostigt de uitgaven van het College overeenkomstig het goedgekeurde bestedingsplan.

3. In afwijking van het eerste lid wordt het bestedingsplan voor het kalenderjaar 1996 opgesteld door Onze Minister.

Paragraaf 8. Overgangs- en slotbepalingen

(niet opgenomen)

Reglement van orde van het College van toezicht op de kansspelen (Stcrt. 1996, 63)

Het College van toezicht op de kansspelen,
Gelet op artikel 20 van het Besluit College van toezicht op de kansspelen;
Besluit:

Artikel 1

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op de kansspelen;
- b. het besluit: het Besluit College van toezicht op de kansspelen;
- c. het college: het College van toezicht op de kansspelen.

Artikel 2

1. Het college vergadert ten kantore van het bureau van het college te 's-Gravenhage, tenzij de voorzitter een andere plaats aanwijst.
2. Het college vergadert regelmatig op door de voorzitter vast te stellen tijdstippen en voorts telkens als een ander lid van het college dit met redenen omkleed verzoekt.
3. De vergaderingen zijn niet openbaar, tenzij het college beslist dat de vergadering in het openbaar plaatsvindt.

Artikel 3

1. De secretaris stelt in overleg met de voorzitter de agenda op.
2. De secretaris draagt er zorg voor dat de oproep voor de vergadering en de agenda met stukken ten minste drie dagen voordat de vergadering plaatsvindt in het bezit van de leden zijn.
3. In geval een lid verhinderd is een vergadering bij te wonen geeft hij daarvan tijdig bericht aan de secretaris.

Artikel 4

1. De stemmingen van het college worden mondeling gehouden.
2. In afwijking van het eerste lid vinden stemmingen over personen plaats bij gesloten stembriefjes, tenzij de stemming betrekking heeft op één kandidaat.
3. Blanco stemmen worden niet geteld als geldige stemmen.

Artikel 5

In spoedeisende gevallen kunnen buiten de vergadering beslissingen worden genomen, mits ten minste de helft van het aantal leden van het college schriftelijk of telefonisch, dan wel per telefax of per E-mail, zijn gevoelens inzake de te nemen beslissing heeft geuit.

Artikel 6

1. De secretaris zendt uiterlijk vijf dagen na de vergadering aan de leden de op die vergadering betrekking hebbende besluitenlijst.
2. De besluitenlijst wordt de eerstvolgende vergadering ter goedkeuring voorgelegd.
3. Van een buiten de vergadering genomen beslissing als bedoeld in artikel 5 doet de secretaris in de eerstvolgende vergadering mededeling, waarna de beslissing wordt opgenomen in de besluitenlijst als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7

Op een ingevolge artikel 21 van het besluit ingestelde commissie zijn de artikelen 2 tot en met 6 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 8

1. Adviezen, aanbevelingen en voorstellen als bedoeld in de artikelen 33 en 35 van de wet worden ondertekend door de voorzitter en de secretaris.
2. De overige uitgaande stukken kunnen worden ondertekend door de secretaris.

Artikel 9

1. Voorstellen en aanbevelingen worden bekendgemaakt door toezending aan degenen tot wie zij zijn gericht.
2. Indien een voorstel of aanbeveling is gericht tot tien of meer vergunninghouders wordt deze bekend gemaakt door plaatsing in de Staatscourant.

Artikel 10

1. Het college kan uit zijn midden plaatsvervangende voorzitters benoemen.
2. De benoeming van een plaatsvervangend voorzitter geldt voor de duur van zijn lidmaatschap, met dien verstande dat bij zijn herbenoeming tot lid opnieuw over zijn plaatsvervangend voorzitterschap wordt beslist.

Artikel 11

De leden van het college en van het bureau van het college nemen niet deel aan enig kansspel waarvoor ingevolge de wet vergunning is verleend.

Artikel 12

1. Dit reglement treedt in werking met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot 1 januari 1996.
2. Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement van orde van het College van toezicht op de kansspelen.

Dit reglement zal in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 26 februari 1996

drs. M.W.M. Vos - van Gortel,
voorzitter

mr. E.A. van Vondelen,
secretaris

Dit reglement is overeenkomstig artikel 20, eerste lid, van het Besluit College van toezicht op de kansspelen goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie.

's-Gravenhage, 11 maart 1996

De Staatssecretaris van Justitie,
E.M.A. Schmitz

Bedrijfsresultaat 2008 (x mln. euro)	staatsloterij		bankgiroloterij		sponsorloterij		postcodeloterij		toto/lotto		instantloterij		totalisator		speelcasino's		TOTAAL	
		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %
Schatkist	140,3	98,9%													189,6	101,0%	329,9	44,1%
NOC*NSF									39,4	70,2%	5,7	64,0%					45,1	6,0%
Stichting DOEN			4,5	7,7%	3,3	7,0%	29,6	12,2%									37,4	5,0%
Oranje Fonds							14,3	5,9%	5,0	8,9%	0,8	9,0%					20,1	2,7%
Prins Bernhard Cultuur Fonds			14,0	23,9%					4,8	8,6%	0,8	9,0%					19,6	2,6%
Wereld Natuur Fonds							19,5	8,1%									19,5	2,6%
Artsen zonder Grenzen							18,0	7,4%									18,0	2,4%
Loterijacties Volksgezondheid					11,1	23,5%			5,0	8,9%	0,8	9,0%					16,9	2,3%
Oxfam Novib							16,7	6,8%									16,7	2,2%
UNICEF							16,4	6,7%									16,4	2,2%
Natuurmonumenten							15,7	6,4%									15,7	2,1%
VluchtelingenWerk							12,9	5,3%									12,9	1,7%
Unie van Provinciale Landschappen							12,5	5,1%									12,5	1,7%
SkanFonds							9,2	3,8%			0,4	4,5%					9,6	1,3%
Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg			7,9	13,5%							0,4	4,5%					8,3	1,1%
Humanitas					0,8	1,7%	6,9	2,8%									7,7	1,0%
4 Rijksmusea			7,6	13,0%													7,6	1,0%
VUmc Cancer Center					5,2	11,0%											5,2	0,7%
Nederlandse Rode Kruis					0,8	1,7%	4,0	1,6%									4,8	0,6%
Amnesty International Nederland							4,8	2,0%									4,8	0,6%
Stichting Ark							3,3	1,3%									3,3	0,4%
Plan Nederland							3,0	1,2%									3,0	0,4%
World Press Photo							2,8	1,1%									2,8	0,4%
Greenpeace Nederland							2,6	1,1%									2,6	0,3%
TRANSPORT	140,3	98,9%	34,0	58,1%	21,2	44,9%	192,2	78,8%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	0,0	0,0%	189,6	101,0%	640,4	85,4%

Bedrijfsresultaat 2008 (x mln. euro)	staatsloterij		bankgiroloterij		sponsorloterij		postcodeloterij		toto/lotto		instantloterij		totalisator		speelcasino's		TOTAAL	
		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %
TRANSPORT	140,3	98,9%	34,0	58,1%	21,2	44,9%	192,2	78,8%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	0,0	0,0%	189,6	101,0%	640,4	85,4%
Stichting Vluchteling							2,6	1,1%									2,6	0,3%
Mauritshuis			2,6	4,4%													2,6	0,3%
Mensen in Nood / Cordaid							2,5	1,0%									2,5	0,3%
Landschapsbeheer Nederland							2,5	1,0%									2,5	0,3%
Terre des Hommes							2,5	1,0%									2,5	0,3%
12 Provinciale Milieufederaties							2,5	1,0%									2,5	0,3%
Nationaal Fonds Kinderhulp					2,2	4,7%											2,2	0,3%
Vereniging NL Cultuurlandschap							2,1	0,9%									2,1	0,3%
Dierenbescherming							2,1	0,9%									2,1	0,3%
Nederlandse Draf- en Rensport													2,1	67,7%			2,1	0,3%
Vogelbescherming Nederland							2,0	0,8%									2,0	0,3%
Stichting Natuur & Milieu							2,0	0,8%									2,0	0,3%
Eredivisie Jeugdopleiding					1,8	3,8%											1,8	0,2%
Johan Cruyff Foundation					1,8	3,8%											1,8	0,2%
Stichting Cliniclowns Nederland					1,6	3,4%											1,6	0,2%
Milieudefensie							1,5	0,6%									1,5	0,2%
Leprastichting							1,5	0,6%									1,5	0,2%
Natuur- en Milieu-educatie / IVN							1,5	0,6%									1,5	0,2%
Clinton Foundation							1,5	0,6%									1,5	0,2%
Stichting Kico					1,5	3,2%											1,5	0,2%
Cobra Museum			1,4	2,3%													1,4	0,2%
Hermitage Amsterdam			1,4	2,3%													1,4	0,2%
Aids Fonds					1,3	2,8%											1,3	0,2%
TRANSPORT	140,3	98,9%	39,4	67,1%	31,4	66,6%	219,0	89,7%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	2,1	67,7%	189,6	101,0%	684,9	91,2%

Bedrijfsresultaat 2008 (x mln. euro)	staatsloterij		bankgiroloterij		sponsorloterij		postcodeloterij		toto/lotto		instantloterij		totalisator		speelcasino's		TOTAAL	
		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %
TRANSPORT	140,3	98,9%	39,4	67,1%	31,4	66,6%	219,0	89,7%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	2,1	67,7%	189,6	101,0%	684,9	91,2%
Nationaal Ouderenfonds					1,2	2,5%											1,2	0,2%
Fonds Slachtofferhulp					1,1	2,3%											1,1	0,1%
UNHCR							1,1	0,4%									1,1	0,1%
AMREF Flying Doctors							1,0	0,4%									1,0	0,1%
Nederlands Comité voor IUCN							1,0	0,4%									1,0	0,1%
Peace Parks Foundation							1,0	0,4%									1,0	0,1%
Liliane Fonds							1,0	0,4%									1,0	0,1%
STOP AIDS NOW!							1,0	0,4%									1,0	0,1%
Simavi							1,0	0,4%									1,0	0,1%
War Child							1,0	0,4%									1,0	0,1%
Stichting Goois Natuurreservaat							1,0	0,4%									1,0	0,1%
Rocky Mountain Institute							1,0	0,4%									1,0	0,1%
SOS-Kinderdorpen							1,0	0,4%									1,0	0,1%
ICCO							1,0	0,4%									1,0	0,1%
World Food Programme							1,0	0,4%									1,0	0,1%
Wij willen buiten spelen					1,0	2,1%											1,0	0,1%
Eerste Openluchtschool			1,0	1,7%													1,0	0,1%
Kasteel Keukenhof			1,0	1,7%													1,0	0,1%
Museum van Loon			1,0	1,7%													1,0	0,1%
Nieuwe Rijksmuseum			0,9	1,5%													0,9	0,1%
Fotografie Museum Amsterdam			0,9	1,5%													0,9	0,1%
Jantje Beton					0,9	1,9%											0,9	0,1%
Vereniging Hendrick de Keyser			0,8	1,4%													0,8	0,1%
TRANSPORT	140,3	98,9%	45,8	76,6%	35,6	75,4%	232,1	94,9%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	2,1	67,7%	189,6	101,0%	707,8	93,6%

Bedrijfsresultaat 2008 (x mln. euro)	staatsloterij		bankgiroloterij		sponsorloterij		postcodeloterij		toto/lotto		instantloterij		totalisator		speelcasino's		TOTAAL	
		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %
TRANSPORT	140,3	98,9%	45,8	76,6%	35,6	75,4%	232,1	94,9%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	2,1	67,7%	189,6	101,0%	707,8	93,6%
BOEi			0,8	1,4%													0,8	0,1%
Stichting meer dan voetbal					0,8	1,7%											0,8	0,1%
Nationaal Epilepsie Fonds					0,8	1,7%											0,8	0,1%
Free Voice (SCO)							0,7	0,3%									0,7	0,1%
Singer Museum Laren			0,7	1,2%													0,7	0,1%
Nederlandse Hartstichting					0,7	1,5%											0,7	0,1%
Spoorwegmuseum			0,6	1,0%													0,6	0,1%
Centraal Museum			0,6	1,0%													0,6	0,1%
Vluchtelingen Studenten UAF							0,6	0,2%									0,6	0,1%
Stichting MS Research					0,6	1,3%											0,6	0,1%
De Zonnebloem					0,5	1,1%											0,5	0,1%
Het Concertgebouw			0,5	0,9%													0,5	0,1%
Stichting Museumkaart			0,5	0,9%													0,5	0,1%
Openluchtmuseum			0,5	0,9%													0,5	0,1%
Boijmans van Beuningen			0,5	0,9%													0,5	0,1%
Gemeentemuseum Den Haag			0,5	0,9%													0,5	0,1%
Aviodrome			0,5	0,9%													0,5	0,1%
Zuiderzeemuseum			0,5	0,9%													0,5	0,1%
World Population Foundation (mybody)							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Kinderboerderijen Nederland							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Cordaid Memisa							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Waddenvereniging							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Avalon Foundation							0,5	0,2%									0,5	0,1%
TRANSPORT	140,3	98,9%	51,2	87,5%	39,0	82,7%	235,9	96,4%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	2,1	67,7%	189,6	101,0%	721,2	95,9%

Bedrijfsresultaat 2008 (x mln. euro)	staatsloterij		bankgiroloterij		sponsorloterij		postcodeloterij		toto/lotto		instantloterij		totalisator		speelcasino's		TOTAAL	
		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %		in %
TRANSPORT	140,3	98,9%	51,2	87,5%	39,0	82,7%	235,9	96,4%	54,2	96,6%	8,9	100,0%	2,1	67,7%	189,6	101,0%	721,2	95,9%
Stichting AAP							0,5	0,2%									0,5	0,1%
University for Peace							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Stichting Buurtlink							0,5	0,2%									0,5	0,1%
De Kleine Aarde							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Save the Children							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Prins Claus Fonds							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Nelson Mandela Children's Fund							0,5	0,2%									0,5	0,1%
BiD Network							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Hivos							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Sea Shepherd							0,5	0,2%									0,5	0,1%
EPD							0,5	0,2%									0,5	0,1%
DCNA							0,5	0,2%									0,5	0,1%
IMC Weekendschool							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Climate Group							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Mama Cash							0,5	0,2%									0,5	0,1%
De vrolijkheid							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Dance4Life							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Carbon War Room							0,5	0,2%									0,5	0,1%
Diverse begunstigden			7,0	12,0%	8,0	16,9%	0,1	0,1%	1,9	3,4%			0,8	25,8%			17,8	2,3%
Toevoeging/onttrekking eigen vermogen	1,5	1,1%	0,3	0,5%	0,2	0,4%	-0,3	-0,1%					0,2	6,5%	-1,8	-1,0%	0,1	0,0%
TOTAAL	141,8	100,0%	58,5	100,0%	47,2	100,0%	244,7	100,0%	56,1	100,0%	8,9	100,0%	3,1	100,0%	187,8	100,0%	748,1	100,0%

